

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 465

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 26 mai 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 560 din 17 noiembrie 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor pct. 12 teza finală din anexa nr. 1 la Legea nr. 46/2008 — Codul silvic.....	2–5
Decizia nr. 612 din 24 noiembrie 2022 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 188 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe.....	6–10
HOTĂRĂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI	
476. — Hotărâre pentru aprobarea Listei cuprinzând produsele militare supuse regimului de control al exporturilor, importurilor și altor operațiuni	11–32

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 560

din 17 noiembrie 2022

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor pct. 12 teza finală din anexa nr. 1 la Legea nr. 46/2008 — Codul silvic

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Cristina-Cătălina Turcu	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor „art. 133 Anexa nr. 1 punctul 12 teza finală” din Legea nr. 46/2008 — Codul silvic, respectiv ale „art. 133 (Anexa nr. 1) punctul 12 ultimul alineat” din Legea nr. 46/2008 — Codul silvic, excepție ridicată de Teodor Chelaru în Dosarul nr. 1.505/207/2018 al Judecătoria Caracal, de Nicolae Nica în Dosarul nr. 1.292/207/2018 al Judecătoria Caracal — Secția civilă, de Valentin-Ștefan Mușete în Dosarul nr. 1.419/223/2018 al Judecătoria Drăgășani, de Marian Pătru în Dosarul nr. 3.884/223/2017 al Judecătoria Drăgășani și de Florea Cioroianu în Dosarul nr. 1.633/183/2019 al Tribunalului Dolj — Secția I civilă și care formează obiectul dosarelor nr. 1.522D/2018, nr. 1.668D/2018, nr. 880D/2019, nr. 881D/2019 și nr. 2.238D/2020.

2. Dezbaterea a avut loc în ședința publică din 5 iulie 2022, în prezența autorului excepției, domnul Valentin-Ștefan Mușete, din Dosarul nr. 880D/2019, și cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu, și au fost consemnate în încheierea de ședință de la acea dată, când, având în vedere obiectul dosarelor, Curtea a dispus conexarea acestora. Întrucât s-a formulat cerere de întrerupere a deliberărilor pentru o mai bună studiere a problemelor ce formează obiectul cauzei, în temeiul dispozițiilor art. 57 și ale art. 58 alin. (3) din Legea nr. 47/1992, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 22 septembrie 2022. La această dată, având în vedere imposibilitatea constituirii legale a completului care a participat la dezbateri, potrivit art. 57 și art. 58 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 12 octombrie 2022, apoi, pentru același motiv, pentru data de 9 noiembrie 2022 și, în final, pentru data de 17 noiembrie 2022, când a pronunțat prezenta decizie.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarelor, reține următoarele:

3. Prin Decizia nr. 2 din 27 septembrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 1.505/207/2018/a1, **Tribunalul Olt — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art. 133 Anexa nr. 1 pct. 12 teza finală” din Legea nr. 46/2008 — Codul silvic.** Curtea a fost sesizată de Tribunalul Olt — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal care a admis recursul formulat împotriva sentinței pronunțate de Judecătoria Caracal prin care aceasta a respins cererea de sesizare a Curții Constituționale. Excepția a fost ridicată de Teodor Chelaru într-o cauză având ca obiect contestația împotriva executării silite deschise la cererea

creditoarei Direcția Silvică Olt ca urmare a necontestării actului de control de fond prin care autorului excepției i s-a imputat o sumă ce reprezintă pagubă adusă fondului forestier.

4. Prin Încheierea din 27 septembrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 1.292/207/2018, **Judecătoria Caracal — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art. 133 Anexa nr. 1 pct. 12 teza finală” din Legea nr. 46/2008 — Codul silvic.** Excepția a fost ridicată de Nicolae Nica într-o cauză având ca obiect contestația împotriva executării silite deschise la cererea creditoarei Direcția Silvică Olt ca urmare a necontestării actului de control de fond prin care autorului excepției i s-a imputat o sumă ce reprezintă pagubă adusă fondului forestier.

5. Prin încheierile din 14 februarie 2019 și din 16 noiembrie 2018, pronunțate în dosarele nr. 1.419/223/2018 și nr. 3.884/223/2017, **Judecătoria Drăgășani a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art. 133 (Anexa nr. 1) punctul 12 ultimul alineat” din Legea nr. 46/2008 — Codul silvic.** Excepția a fost ridicată de Valentin Ștefan-Mușete și Marian Pătru în cauze având ca obiect contestații împotriva executărilor silite deschise la cererea creditoarei Regia Națională a Pădurilor Romsilva — Direcția Silvică Vâlcea ca urmare a necontestării actelor de control de fond prin care autorilor excepției li s-au imputat sume ce reprezintă pagube aduse fondului forestier.

6. Prin Încheierea din 16 noiembrie 2020, pronunțată în Dosarul nr. 1.633/183/2019, **Tribunalul Dolj — Secția I civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor „art. 133 (Anexa nr. 1) punctul 12 ultimul alineat” din Legea nr. 46/2008 — Codul silvic.** Excepția a fost ridicată de Florea Cioroianu într-o cauză având ca obiect contestația împotriva executării silite deschise la cererea creditoarei Regia Națională a Pădurilor Romsilva — Direcția Silvică Dolj ca urmare a necontestării actului de control de fond prin care autorului excepției i s-a imputat o sumă ce reprezintă pagubă adusă fondului forestier.

7. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorii acesteia susțin, în esență, că textul de lege criticat este neconstituțional, fiind neclar, echivoc și imprevizibil. De asemenea, se susține că acesta încalcă și principiul accesului liber la justiție, care impune cu necesitate ca regulile de procedură să fie clare, astfel încât justițiabilii să poată avea reprezentarea drepturilor lor procesuale. Actul de control la care se referă textul criticat nu respectă garanțiile înscrise în art. 21 și 24 din Constituție și nici pe cele din art. 6 și 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale deoarece nu asigură garanțiile unui proces echitabil și ale unui recurs efectiv în fața instanței naționale. De asemenea, nici din cuprinsul legii și nici din cel al anexei nu reiese care este natura juridică a acestui control de fond, nu se indică autoritatea administrativă sau instanța de judecată căreia i se poate adresa contestația împotriva controlului de fond, căile de atac și termenele în care acestea pot fi exercitate și nici nu se face

trimitere la alte dispoziții ori acte normative, lăsând loc incertitudinii și arbitrarului, astfel că dispoziția criticată încalcă dreptul de acces la justiție și nu asigură garanțiile unui proces echitabil.

8. Totodată, autorii susțin că Legea nr. 46/2008 — Codul silvic nu este singura reglementare specifică silviculturii, domeniul fiind reglementat și prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2006 privind stabilirea modalităților de evaluare a pagubelor produse vegetației forestiere din păduri și din afara acestora, precum și prin Hotărârea Guvernului nr. 1.076/2009 pentru aprobarea Regulamentului de pază al fondului forestier. Prin art. 9 din Hotărârea Guvernului nr. 1.076/2009 s-a stipulat că pagubele produse fondului forestier național se impută celor responsabili, în solidar cu pădurarul titular de canton silvic, iar prin art. 6 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2006 s-a stabilit că personalul cu atribuții de pază a pădurilor răspunde patrimonial potrivit Legii nr. 53/2003 — Codul muncii.

9. De asemenea, autorii arată că prin Decizia nr. 3 din 12 mai 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, s-a statuat că „[...] acțiunile în răspundere patrimonială formulate împotriva personalului silvic cu atribuții de pază a pădurilor pentru pagubele produse pe suprafețele de pădure pe care le are în pază, în condițiile art. 1 lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2006, sunt de competența materială a instanțelor de conflicte de muncă”. Ca urmare a acestei decizii, nu mai există posibilitatea emiterii unui act unilateral împotriva angajatului/fostului angajat, care să îmbrace forma unui titlu executoriu și prin intermediul căruia să se constate un prejudiciu înainte ca respectivul act să fi fost supus cenzurii instanțelor sau înainte ca angajatul/fostul angajat să își fi dat acordul pentru plată. În forma tipizată a actului de control nu este inserată mențiunea că acesta este titlu executoriu sau că trebuie contestat într-un anumit termen, nefiind indicate nici calea de atac, nici caracterul acestui înscris. Din interpretarea sistematică a textelor invocate prin raportare la Decizia nr. 3 din 12 mai 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, rezultă că actul intitulat „control de fond” nu poate avea caracterul unui titlu executoriu împotriva personalului silvic, așa cum prevede textul de lege criticat, fără ca în cuprinsul său să se prevadă modalitatea de contestare.

10. De asemenea, textul de lege criticat nu respectă dispozițiile art. 57 alin. (3) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, potrivit cărora anexa trebuie să aibă un temei-cadru în corpul actului normativ și să se refere exclusiv la obiectul determinat prin textul de trimitere, deoarece dispozițiile criticate nu își au corespondentul în Codul silvic, neexistând în cuprinsul acestuia referiri la noțiunea de „titlu executoriu” atribuită controlului de fond. Totodată, nu sunt respectate nici prevederile art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000, deoarece textul este neclar și echivoc.

11. Concomitent, autorii arată că prin Legea nr. 175/2017 pentru modificarea și completarea Legii nr. 46/2008 — Codul silvic, precum și pentru modificarea art. 5 alin. (2) din Legea nr. 192/2010 privind trecerea unor drumuri forestiere și a lucrărilor de corectare a torențelor din domeniul public al statului și din administrarea Regiei Naționale a Pădurilor — Romsilva în domeniul public al unor unități administrativ-teritoriale și în administrarea consiliilor locale ale acestora, adoptată după emiterea actelor de control, s-a introdus alin. (2¹) în cuprinsul art. 51 din Legea nr. 46/2008 — Codul silvic care prevede că personalul silvic cu atribuții de pază răspunde patrimonial, în

conformitate cu prevederile Legii nr. 53/2003 — Codul muncii, pentru pagubele produse pe suprafețele de fond forestier sau în terenurile din afara fondului forestier pe care le are în pază, în situația în care în termen de 24 de ore de la constatarea pagubelor nu informează, în scris, ocolul silvic. Textul de lege criticat nu a fost pus în acord cu această modificare, nefiind integrat în contextul normativ anterior evocat, astfel că nu sunt respectate nici dispozițiile art. 13 din Legea nr. 24/2000.

12. În final, se apreciază că textul criticat înfrânge și principiul unicității de reglementare și condiția evitării paralelismelor legislative, conducând la posibilitatea de interpretare diferită și contradictorie în activitatea instanțelor judecătorești, aplicarea sa efectivă fiind viciată de existența unor dispoziții contradictorii, neclare, incomplet formulate, de natură să încalce textele constituționale și convenționale invocate. Se încalcă și dreptul la un proces echitabil prin imprevizibilitatea, neclaritatea și inexistența reglementării specifice referitoare la o eventuală contestare, ceea ce conduce la imposibilitatea contestării efective a unui act/a unei proceduri nereglementat/e efectiv în corpul legii din care face parte.

13. **Tribunalul Olt — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal și Judecătoria Caracal — Secția civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, deoarece, potrivit textului de lege criticat, actul de control dobândește caracter de titlu executoriu după expirarea termenului de contestare în justiție, ceea ce înseamnă că acesta poate fi contestat în fața unei instanțe independente și imparțiale. Persoana căreia i se impută pierderile își poate face toate apărările pe care le consideră necesare, instanța fiind competentă să analizeze legalitatea și temeinicia actului de control. Sunt garantate astfel dreptul la apărare și dreptul la un proces echitabil.

14. **Judecătoria Drăgășani și Tribunalul Dolj — Secția I civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este întemeiată din perspectiva lipsei de corelare a prevederii legale criticate cu alte dispoziții legale, respectiv cele care prevăd că răspunderea patrimonială poate fi angajată doar în condițiile prevăzute de art. 254 din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, așa cum s-a statuat prin Decizia nr. 3 din 12 mai 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii.

15. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, actele de sesizare au fost comunicate președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

16. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând actele de sesizare, rapoartele întocmite de judecătorul-raportor, concluziile susținute oral de autorul excepției de neconstituționalitate în Dosarul nr. 880D/2019, concluziile procurorului, prevederile legale criticate, raportate la dispozițiile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

17. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

18. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum a fost reținut în actele de sesizare, îl constituie prevederile „art. 133 Anexa nr. 1 punctul 12 teza finală” din Legea

nr. 46/2008 — Codul silvic, respectiv ale „art. 133 (Anexa nr. 1) punctul 12 ultimul alineat” din Legea nr. 46/2008 — Codul silvic. Întrucât, potrivit art. 133 din Legea nr. 46/2008 — Codul silvic, anexele nr. 1 și 2 fac parte integrantă din această lege rezultă că, în realitate, obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile pct. 12 teza finală din anexa nr. 1 la Legea nr. 46/2008 — Codul silvic, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 611 din 12 august 2015, care au următorul conținut: „Controlul de fond devine titlu executoriu, după comunicare și necontestarea acestuia în termen de 15 zile.”

19. În opinia autorilor excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale cuprinse în art. 21 — *Accesul liber la justiție* și art. 24 — *Dreptul la apărare*, precum și celor ale art. 6 — *Dreptul la un proces echitabil* și art. 13 — *Dreptul la un recurs efectiv* din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

20. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că textul de lege criticat a fost introdus în Codul silvic prin Legea nr. 133/2015 pentru modificarea și completarea Legii nr. 46/2008 — Codul silvic, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 411 din 10 iunie 2015. Prin art. I pct. 91 din Legea nr. 133/2015 a fost modificat și art. 105 din Codul silvic în sensul că prejudiciul adus fondului forestier național, indiferent de natura juridică a proprietății, se evaluează de către personalul silvic, în condițiile legii. În situațiile în care prejudiciul adus fondului forestier național nu a fost recuperat de ocolul silvic care asigură serviciile silvice sau administrarea fondului forestier, potrivit dispozițiilor Ordonanței Guvernului nr. 92/2003 privind Codul de procedură fiscală, republicată, cu modificările și completările ulterioare, acesta se recuperează, în baza procesului-verbal, actului de control de fond forestier/parțial întocmit de personalul silvic, de către organele fiscale competente subordonate Agenției Naționale de Administrare Fiscală pentru prejudiciul stabilit în sarcina persoanelor juridice. Sumele astfel realizate se fac venit la bugetul de stat, iar pentru prejudiciul stabilit în sarcina persoanelor fizice de către organele fiscale ale unităților administrativ-teritoriale, sumele astfel realizate se fac venit la bugetul local.

21. Totodată, Curtea constată că, potrivit pct. 12 din anexa nr. 1 — *Definiții* la Legea nr. 46/2008 — Codul silvic, „controlul de fond” reprezintă totalitatea acțiunilor efectuate în fondul forestier, în condițiile legii, de către personalul silvic care asigură administrarea pădurilor sau controlul regimului silvic, în scopul: a) verificării stării limitelor și bornelor amenajistice; b) verificării suprafeței de pădure în scopul identificării, inventarierii și evaluării valorice a arborilor tăiați în delict, a semințșurilor utilizabile distruse sau vătămate, a oricăror altor pagube aduse pădurii, precum și stabilirii cauzelor care le-au produs; c) verificării oportunității și calității lucrărilor silvice executate; d) identificării lucrărilor silvice necesare; e) verificării stării bunurilor mobile și imobile aferente pădurii respective; f) inventarierii stocurilor de produse ale pădurii existente pe suprafața acesteia; g) stabilirii pagubelor și/sau daunelor aduse pădurii, precum și propunerea de recuperare a acestora. Constatările realizate în urma controlului de fond se înscriu într-un act de control, al cărui model este prevăzut în anexa nr. 4 la Regulamentul de pază a fondului forestier, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1.076/2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 721 din 26 octombrie 2009.

22. Curtea observă că, potrivit textului de lege criticat, „controlul de fond” devine titlu executoriu după comunicare și

necontestarea acestuia în termen de 15 zile. În fapt, Curtea observă că este vorba despre actul juridic de control de fond.

23. Textul de lege criticat a fost introdus prin Legea nr. 133/2015, așa cum s-a reținut la paragraful 20, ulterior pronunțării Deciziei nr. 3 din 12 mai 2014, de către Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 445 din 18 iunie 2014.

24. Referitor la răspunderea pădurarilor (toți autorii fiind pădurari), Curtea reține că prin Decizia nr. 3 din 12 mai 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, s-a statuat că „[...] acțiunile în răspundere patrimonială formulate împotriva personalului silvic cu atribuții de pază a pădurilor pentru pagubele produse pe suprafețele de pădure pe care le are în pază, în condițiile art. 1 lit. a) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2006, sunt de competența materială a instanțelor de conflicte de muncă”. În motivarea deciziei antereferte, Înalta Curte de Casație și Justiție a reținut că „personalul silvic cu atribuții de pază a pădurilor, având gradul profesional de pădurar debutant și pădurar, respectiv brigadier silvic debutant și brigadier silvic nu are calitatea de funcționar public” și că „personalul silvic care își desfășoară activitatea în temeiul unui contract individual de muncă, având atribuții de pază a vegetației forestiere și gradul profesional prevăzut de art. 7 alin. (1) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 59/2000 (pădurar debutant și pădurar, respectiv brigadier silvic debutant și brigadier silvic) nu îndeplinește o funcție publică în sensul prevederilor Legii nr. 188/1999”.

25. Înalta Curte de Casație și Justiție a statuat, așadar, că, prin voința legiuitorului, art. 6 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2006 a creat „o situație mai favorabilă personalului cu atribuții de pază a pădurilor, prin instituirea răspunderii patrimoniale, reglementată de Codul muncii, comparativ cu răspunderea civilă reglementată de Legea nr. 188/1999, aplicabilă funcționarului public” și că norma de trimitere la Legea nr. 53/2003 — Codul muncii din art. 6 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 85/2006 are în vedere nu doar procedura recuperării contravalorii pagubei prin acordul părților, ci și procedura ulterioară momentului în care se constată că procedura prin acordul părților a eșuat.

26. Curtea constată că, potrivit art. 254 alin. (1) și (3) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, salariații răspund patrimonial, în temeiul normelor și principiilor răspunderii civile contractuale, pentru pagubele materiale produse angajatorului din vina și în legătură cu munca lor după ce se solicită salariatului, printr-o notă de constatare și evaluare a pagubei, recuperarea contravalorii acesteia, prin acordul părților, într-un termen care nu va putea fi mai mic de 30 de zile de la data comunicării.

27. Din analiza cadrului legislativ anterior menționat și a celor reținute în Decizia nr. 3 din 12 mai 2014, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, Curtea reține că prin actul de control de fond se stabilesc pagubele și/sau daunele aduse pădurii atât de persoane juridice, cât și de persoane fizice. Actul de control de fond nu constituie însă titlu executoriu, potrivit textului de lege criticat, pentru anumite categorii de angajați, respectiv pădurarul și pădurarul debutant și brigadierul silvic și brigadierul silvic debutant care nu au calitatea de funcționari publici, ci de angajați în condițiile Legii nr. 53/2003 — Codul muncii. Răspunderea patrimonială a acestor persoane este guvernată

de regulile din dreptul muncii, fără a fi permisă angajarea unei duble răspunderi patrimoniale (atât administrativă, prin aplicarea textului de lege criticat, cât și de dreptul muncii) în repararea aceluiași prejudiciu.

28. În concluzie, Curtea reține că actele de control fond vor fi folosite în angajarea răspunderii patrimoniale potrivit dreptului muncii și că nu toate actele de control devin titluri executorii ca urmare a neatacării acestora în fața instanțelor de contencios administrativ.

29. Totodată, Curtea reține că dezlegarea problemelor de drept prin decizia Înaltei Curți de Casație și Justiție anterefărită este obligatorie, potrivit art. 517 alin. (4) din Codul de procedură civilă, de la data publicării deciziei în Monitorul Oficial al României, Partea I, atât pentru Regia Națională a Pădurilor — Romsilva, cât și pentru executorii judecătorești și pentru instanțele de judecată care au încuviințat executările actelor de control potrivit textului de lege criticat, deși ar fi trebuit să respingă cererea de încuviințare a executării silite pentru motivul prevăzut de art. 666 alin. (5) pct. 2 din Codul de procedură civilă, potrivit căruia „*instanța poate respinge cererea de încuviințare a executării silite numai dacă: [...] hotărârea sau, după caz, înscrisul nu constituie, potrivit legii, titlu executoriu*”.

30. Curtea constată astfel că problema de drept ridicată sub forma unei excepții de neconstituționalitate este, în realitate, o problemă de identificare, interpretare și aplicare a normelor pertinente în cauzele aflate pe rolul instanțelor de judecată.

31. Or, în conformitate cu prevederile art. 2 alin. (1) și (2) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, instanța de contencios constituțional asigură controlul de constituționalitate a legilor, a ordonanțelor Guvernului, a tratatelor internaționale și a regulamentelor

Parlamentului, prin raportare la dispozițiile și principiile Constituției. Așadar, nu intră sub incidența controlului de constituționalitate exercitat de Curte aplicarea și interpretarea legii, acestea fiind de resortul exclusiv al instanței de judecată care judecă fondul cauzei, precum și al instanțelor de control judiciar, așa cum rezultă din prevederile art. 126 alin. (1) și (3) din Constituție. Astfel, printr-o jurisprudență constantă, Curtea Constituțională s-a pronunțat cu privire la competența exclusivă a instanțelor judecătorești de a soluționa probleme care țin de interpretarea și/sau aplicarea legii, sens în care este, spre exemplu, Decizia nr. 504 din 7 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 941 din 22 decembrie 2014, paragraful 14.

32. Prin urmare, având în vedere dispozițiile art. 142 alin. (1) din Constituție, potrivit cărora „*Curtea Constituțională este garantul supremației Constituției*”, coroborate cu cele ale art. 126 alin. (1) și (2) din Legea fundamentală, în virtutea cărora justiția se realizează prin Înalta Curte de Casație și Justiție și prin celelalte instanțe judecătorești stabilite de lege, iar competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege, precum și faptul că instanța de contencios constituțional nu se pronunță asupra modului de interpretare și aplicare a legii, ci, potrivit art. 2 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, numai asupra înțelesului său contrar Constituției dedus din raportarea la norme și principii constituționale, excepția de neconstituționalitate, astfel cum este formulată în prezentele cauze, urmează a fi respinsă ca inadmisibilă (a se vedea Decizia nr. 148 din 12 martie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 749 din 18 august 2020, paragrafele 15 și 16).

33. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor pct. 12 teza finală din anexa nr. 1 la Legea nr. 46/2008 — Codul silvic, excepție ridicată de Teodor Chelaru în Dosarul nr. 1.505/207/2018 al Judecătorei Caracal, de Nicolae Nica în Dosarul nr. 1.292/207/2018 al Judecătorei Caracal — Secția civilă, de Valentin-Ștefan Mușete în Dosarul nr. 1.419/223/2018 al Judecătorei Drăgășani, de Marian Pătru în Dosarul nr. 3.884/223/2017 al Judecătorei Drăgășani și de Florea Cioroianu în Dosarul nr. 1.633/183/2019 al Tribunalului Dolj — Secția I civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Olt — Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, Judecătorei Caracal — Secția civilă, Judecătorei Drăgășani și Tribunalului Dolj — Secția I civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 17 noiembrie 2022.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Cristina-Cătălina Turcu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 612

din 24 noiembrie 2022

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 188 alin. (2) lit. b)
din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Irina Loredana Gulie	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 188 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, excepție ridicată de Societatea Pro TV — S.R.L. din București în Dosarul nr. 29.258/3/2016 al Tribunalului București — Secția a IV-a civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 432D/2019.

2. La apelul nominal răspunde, pentru autoarea excepției, doamna avocat Mihaela Tudorache, din Baroul București, cu delegație depusă la dosar. Lipsesc celelalte părți. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului autoarei excepției, care solicită admiterea acesteia. În acest sens, arată, în esență, că textul de lege criticat încalcă dispozițiile art. 16 și 44 din Constituție, deoarece, deși prevăzută în cuprinsul Directivei 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală, posibilitatea de dezdăunare alternativă a titularului dreptului de autor încălcat prin utilizarea ilicită a fost transpusă în mod greșit în cadrul textului de lege criticat. Astfel, în loc să reglementeze despăgubirea sub forma unei sume forfetare, care să fie stabilită în funcție de criteriile obiective, în cazul în care nu se poate stabili prejudiciul suferit de către titularul dreptului de autor încălcat, legiuitorul român a prevăzut plata triplului sumelor ce ar fi fost legal datorate pentru tipul de utilizare ce a făcut obiectul faptei ilicite. În ceea ce privește acordarea despăgubirilor sub forma triplului sumelor ce ar fi fost legal datorate pentru tipul de utilizare ce a făcut obiectul faptei ilicite, se arată că în acest mod se creează o discriminare între autorii faptei ilicite constând în încălcarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe de autor, față de autorii unor fapte ilicite de drept civil comun, unde despăgubirea pentru paguba suferită prin fapta ilicită trebuie să includă pierderea efectiv suferită de titularul dreptului încălcat. De asemenea, se susține că există o inegalitate de tratament juridic și între autori ai faptei ilicite constând în încălcarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe, în funcție de împrejurarea posibilității de a proba câștigul nerealizat de către persoanele prejudiciate prin fapta ilicită, precum și între autorul

faptei ilicite, pe de o parte, și titularul dreptului de autor încălcat, pe de altă parte, care se îmbogățește cu triplul sumei ce ar fi fost legal datorată.

4. Se mai arată că, în ceea ce privește noțiunea de „sume legal datorate”, textul legal criticat este neclar, imprevizibil și arbitrar, aspect ce rezultă din practica instanțelor judecătorești, care au pronunțat soluții diferite, datorate faptului că nu există o definiție legală a acestei noțiuni.

5. Se mai invocă și Decizia Tribunalului Constituțional din Polonia din 23 iunie 2015 (Cauza SK 32/14), în privința unui text de lege similar.

6. Reprezentantul Ministerului Public solicită respingerea excepției de neconstituționalitate ca neîntemeiată, invocând jurisprudența Curții Constituționale în această materie, respectiv Decizia nr. 504 din 29 mai 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 9 iulie 2007.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

7. Prin Încheierea din 11 februarie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 29.258/3/2016, **Tribunalul București — Secția a IV-a civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 188 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe.** Excepția a fost ridicată de Societatea Pro TV — S.R.L. din București într-o cauză având ca obiect soluționarea cererii privind angajarea răspunderii delictuale pentru fapta proprie, constând în încălcarea obligației de informare și neplata remunerațiilor datorate pentru difuzarea prestațiilor artistice din domeniul audiovizual, precum și obligarea la plata despăgubirilor pentru repararea prejudiciului cauzat.

8. **În motivarea excepției de neconstituționalitate se arată că modul în care legiuitorul român a înțeles să reglementeze cuantumul despăgubirilor datorate de autorul faptei ilicite constând în încălcarea drepturilor de autor, cuantum ce constă în triplul sumelor care ar fi fost legal datorate pentru tipul de utilizare ce a făcut obiectul faptei ilicite, nu respectă exigențele principiilor constituționale invocate.**

9. În acest sens, se arată că textul de lege criticat instituie un tratament diferit aplicabil autorilor faptei ilicite constând în încălcarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe de autor, față de autorii unor fapte ilicite de drept civil comun, făcând trimitere la criteriile generale de evaluare a întinderii reparației cuprinse în art. 1.385 alin. (3) din Codul civil, potrivit căruia *„(3) Despăgubirea trebuie să cuprindă pierderea suferită de cel prejudiciat, câștigul pe care în condiții obișnuite el ar fi putut să îl realizeze și de care a fost lipsit, precum și cheltuielile pe care le-a făcut pentru evitarea sau limitarea prejudiciului.”*

10. De asemenea, se susține că există o inegalitate de tratament juridic și între autori ai faptei ilicite constând în

încălcarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe de autor, în funcție de împrejurarea posibilității de a proba câștigul nerealizat de către persoanele prejudiciate prin fapta ilicită. Astfel, persoanele prejudiciate care își pot proba câștigul nerealizat beneficiază de un regim juridic mai puțin favorabil în raport cu cele care nu își pot proba câștigul nerealizat, întrucât acestea din urmă vor obține o reparație mult mai mare — triplul sumelor legal datorate, potrivit art. 188 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 8/1996, republicată.

11. Se mai susține că textul de lege criticat nu îndeplinește criteriile de claritate, accesibilitate și previzibilitate, în privința sintagmei „*sume care ar fi fost legal datorate*”, deoarece acordarea triplului sumelor care ar fi fost legal datorate nu ține cont de întinderea reală a prejudiciului suferit, fiind un criteriu arbitrar, care creează o situație disproporționată între patrimoniul autorului faptei ilicite și patrimoniul persoanei prejudiciate. Se arată, în acest sens, că sintagma criticată a condus, în practica instanțelor judecătorești, la o jurisprudență neunitară în interpretarea art. 188 alin. (2) lit. a) și b) din Legea nr. 8/1996, întrucât poate fi interpretată literar, în sensul că suma legal datorată trebuie să fie prevăzută într-un act normativ, iar atunci noțiunea de „remunerație legal datorată” se suprapune celei de „câștig nerealizat”, sau interpretată în sensul că „suma legal datorată” este suma care rezultă din probatoriu. În acest din urmă caz, prejudiciul depinde de fapte neprevizibile pentru autorul faptei ilicite, care nu cunoaște întinderea prejudiciului la momentul săvârșirii faptei, iar prin acordarea triplului acelei sume se aduce un avantaj nejustificat persoanei prejudiciate.

12. Se mai susține că textul de lege criticat contravine dreptului constituțional la proprietate privată, întrucât prin incertitudinea valorii pe care o va primi noțiunea de „sume legal datorate”, respectiv prin dezdăunarea cu triplul sumelor legal datorate, se cauzează în mod nejustificat o daună consistentă proprietății private a autorului faptei ilicite, care conduce doar la îmbogățirea fără justă cauză a persoanei prejudiciate. Astfel, quantumul prejudiciului reglementat de dispozițiile legale criticate, respectiv triplul sumelor legal datorate, aduce o gravă atingere patrimoniului autorului faptei ilicite, atât prin raportare la stabilirea unui quantum majorat nejustificat, dar și prin imprevizibilitatea pentru autorul faptei ilicite, care nu cunoaște care este quantumul „sumelor legal datorate” la care se referă textul de lege criticat (și care nu este suma constând în câștigul nerealizat de persoana prejudiciată) și, prin urmare, nu are previziunea întinderii prejudiciului cauzat titularului de drepturi. Se susține că măsura este disproporționată cu scopul urmărit — protejarea drepturilor autorilor și artiștilor, iar despăgubirea nu se raportează la criteriile obiective, autorul faptei ilicite aflându-i întinderea abia la finalul procesului civil. Se invocă, în acest sens, și Decizia Tribunalului Constituțional din Polonia din 23 iunie 2015 (Cauza SK 32/14), în privința unui text de lege similar.

13. **Tribunalul București — Secția a IV-a civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată, invocând în acest sens jurisprudența în materie a Curții Constituționale.

14. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate invocate.

15. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, susținerile părții prezente, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

16. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

17. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 188 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 489 din 14 iunie 2018, potrivit căroră: „(2) *La stabilirea despăgubirilor instanța de judecată ia în considerare: (...) b) fie acordarea de despăgubiri reprezentând triplul sumelor care ar fi fost legal datorate pentru tipul de utilizare ce a făcut obiectul faptei ilicite, în cazul în care nu se pot aplica criteriile prevăzute la lit. a).*” Textul de lege criticat face trimitere la lit. a) din același alineat, care are următorul conținut: „*a) fie criteriile, cum ar fi consecințele economice negative, în special câștigul nerealizat, beneficiile realizate pe nedrept de făptuitor și, atunci când este cazul, alte elemente în afara factorilor economici, cum ar fi daunele morale cauzate titularului dreptului;*”.

18. În opinia autoarei excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor art. 1 alin. (3) privind statul de drept și alin. (5) referitor la principiul legalității, ale art. 16 alin. (1) și (2) privind egalitatea în drepturi, ale art. 44 — *Dreptul de proprietate privată* și ale art. 53 — *Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*. De asemenea, se invocă încălcarea dispozițiilor art. 7 — *Nicio pedeapsă fără lege* paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

19. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că, în cauza dedusă soluționării instanței judecătorești, s-a solicitat acordarea despăgubirilor legale pentru prejudiciul produs prin fapta ilicită constând în radiodifuzarea de către autoarea prezentei excepții de neconstituționalitate a prestațiilor artistice din domeniul audiovizual fără a deține licență, în acest sens, din partea organismului de gestiune colectivă.

20. Autoarea excepției de neconstituționalitate susține, în esență, că modul în care legiuitorul român a reglementat, potrivit art. 188 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996, quantumul despăgubirilor datorate de autorul faptei ilicite constând în încălcarea drepturilor de autor, quantum ce constă în obligarea la plata triplului sumelor ce ar fi fost legal datorate pentru tipul de utilizare ce a făcut obiectul faptei ilicite, este unul arbitrar, care nu ține seama de prejudiciul efectiv suferit de titularul dreptului de autor încălcat. Se susține că astfel textul de lege criticat instituie un tratament diferit aplicabil autorilor faptei ilicite constând în încălcarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe de autor, față de autorii unor fapte ilicite de drept civil comun, făcând trimitere la criteriile generale de evaluare a întinderii reparației, cuprinse în art. 1.385 alin. (3) din Codul civil. De asemenea, se susține că există o inegalitate de tratament juridic și între autori ai faptei ilicite constând în încălcarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe, în funcție de împrejurarea posibilității de a proba câștigul nerealizat de către persoanele prejudiciate prin fapta ilicită, întrucât acestea din urmă vor obține o reparație mult mai mare — triplul sumelor legal datorate, potrivit art. 188 lit. a) și b) din Legea nr. 8/1996, republicată, în ipoteza în care nu își pot proba câștigul nerealizat. Totodată, se susține că este încălcat dreptul constituțional la proprietate privată, deoarece

prin dezdăunarea cu triplul sumelor legal datorate se cauzează în mod nejustificat o daună consistentă proprietății private a autorului faptei ilicite, care conduce doar la îmbogățirea fără justă cauză a persoanei prejudiciate.

21. Analizând prevederile art. 188 alin. (2) din Legea nr. 8/1996, republicată, Curtea reține că acestea instituie modalitatea de stabilire a despăgubirilor de către instanța judecătorească, pentru repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului de autor sau a drepturilor conexe, și anume: prin utilizarea unor criterii, cum ar fi consecințele economice negative, în special câștigul nerealizat, beneficiile realizate pe nedrept de făptuitor și, atunci când este cazul, alte elemente în afara factorilor economici, cum ar fi daunele morale cauzate titularului dreptului [art. 188 alin. (2) lit. a)]; și, în mod subsidiar, atunci când nu se pot aplica criteriile mai sus enumerate, prin acordarea de despăgubiri reprezentând triplul sumelor care ar fi fost legal datorate pentru tipul de utilizare ce a făcut obiectul faptei ilicite [art. 188 alin. (2) lit. b) — textul de lege criticat în prezenta cauză].

22. Curtea reține că, în domeniul proprietății intelectuale, drepturile morale și patrimoniale ale autorilor sunt drepturi necorporale, caracterizate de exclusivitate, potrivit art. 13 din Legea nr. 8/1996, republicată, iar orice încălcare a acestor drepturi exclusive atrage răspunderea civilă, contravențională sau penală, după caz. În acest sens, legea reglementează în mod specific măsuri tehnice de protecție (art. 185 și 186), proceduri și sancțiuni (art. 187—200), care au drept scop, pe lângă obținerea reparației pentru prejudiciul material și moral suferit, și prevenirea încălcării drepturilor exclusive. Astfel, potrivit art. 188 alin. (1), titularii drepturilor recunoscute și protejate prin lege pot solicita, pe lângă recunoașterea drepturilor și constatarea încălcării acestora (reparația în natură), și despăgubiri bănești pentru reparația prejudiciului produs prin fapta ilicită, la care se adaugă cumulativ și alte sancțiuni, cum sunt remiterea, pentru acoperirea prejudiciilor suferite, a încasărilor realizate prin actul ilicit, distrugerea echipamentelor și a mijloacelor aflate în proprietatea făptuitorului, a căror destinație unică sau principală a fost aceea de producere a actului ilicit, scoaterea din circuitul comercial, prin confiscare și distrugere, a copiilor efectuate ilegal, precum și răspândirea informațiilor cu privire la hotărârea instanței de judecată, inclusiv afișarea hotărârii, precum și publicarea sa integrală sau parțială în mijloacele de comunicare în masă, pe cheltuiala celui care a săvârșit fapta [art. 188 alin. (10)].

23. În ceea ce privește dreptul comun în materia reparației prejudiciului cauzat în condițiile răspunderii delictuale pentru fapta ilicită proprie, acesta este reprezentat de dispozițiile art. 1.381—1.395 din Codul civil, care stabilesc patru condiții cumulative pentru angajarea acestei forme de răspundere, respectiv existența unui prejudiciu, a faptei ilicite, a raportului de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu, a vinovăției autorului faptei ilicite și prejudiciabile, condiții ce trebuie dovedite de cel care se consideră îndreptățit la repararea prejudiciului (art. 1.357 din Codul civil). Repararea prejudiciului cauzat prin fapta ilicită proprie, potrivit art. 1.381 din Codul civil, se face prin acoperirea integrală a acestuia, cu scopul repunerii victimei în situația anterioară [alin. (1)], situație în care quantumul despăgubirilor este determinat de stabilirea exactă a prejudiciului. De asemenea, potrivit art. 1.385 alin. (3), pentru stabilirea întinderii prejudiciului se au în vedere atât pierderea efectiv suferită (*damnum emergens*), cât și beneficiul nerealizat (*lucrum cessans*); mai mult, potrivit aceluiași text de lege, în alcătuirea prejudiciului reparabil intră și cheltuielile pe care

victima faptei ilicite le-a făcut în îndeplinirea obligației legale de a evita sau limita prejudiciul care este pe cale sau în curs să se producă. Prin urmare, regula generală în materia răspunderii civile delictuale presupune repararea integrală a prejudiciului suferit de victima faptei ilicite, așadar o corelație direct proporțională între întinderea despăgubirii datorate și evaluarea exactă a prejudiciului produs.

24. Curtea reține, așadar, că modalitatea de despăgubire instituită la art. 188 alin. (1) lit. a) din legea criticată este similară celei instituite de dreptul comun în materia răspunderii civile delictuale. Astfel, art. 1.385 din Codul civil instituie principiul reparației integrale a prejudiciului, prin luarea în calcul a pierderii efectiv suferite (*damnum emergens*), a beneficiului nerealizat (*lucrum cessans*), precum și a cheltuielilor pe care victima faptei ilicite le-a făcut în îndeplinirea obligației legale de a evita sau limita prejudiciul, iar prevederile art. 188 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 8/1996 reglementează evaluarea prejudiciului prin raportare la consecințele economice negative suferite de partea prejudiciată (în special câștigul nerealizat de către titularul dreptului, precum și beneficiile realizate pe nedrept de făptuitor), precum și la prejudiciul moral cauzat titularului dreptului.

25. În subsidiar, potrivit textului de lege criticat, respectiv atunci când nu se pot aplica criteriile de evaluare a prejudiciului cuprinse la lit. a), instanța judecătorească ia în considerare acordarea de despăgubiri reprezentând triplul sumelor care ar fi fost legal datorate pentru tipul de utilizare ce a făcut obiectul faptei ilicite. În legătură cu această ultimă modalitate de evaluare a prejudiciului, Curtea reține că, date fiind caracterul specific al drepturilor de proprietate intelectuală, ce poartă asupra unor bunuri necorporale (opere audiovizuale sau programe pentru calculator), precum și modalitatea facilă de utilizare ilegală, prin intermediul mijloacelor moderne de comunicație electronică, rezultă că, în domeniul proprietății intelectuale, dovedirea întinderii exacte a prejudiciului este o veritabilă *probatio diabolica*, având în vedere numărul imposibil de cuantificat al încălcărilor produse prin intermediul mijloacelor de comunicație electronică. Prin urmare, este justificată instituirea unei despăgubiri, apelând la criteriul redevenței legal datorate pentru tipul de utilizare ce a făcut obiectul faptei ilicite. În acest caz, este evidentă funcția preventivă a modalității de stabilire a despăgubirii, cu rol de combatere a pirateriei în domeniu, dat fiind faptul că obligarea doar la plata redevenței legal datorate ar fi favorabilă autorului faptei ilicite, care ar trebui să plătească aceeași sumă de bani, indiferent de utilizarea legală sau ilegală a dreptului de proprietate intelectuală.

26. Pe de altă parte, Curtea mai reține că includerea daunelor morale cauzate titularului dreptului de autor [art. 188 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 8/1996] este justificată de consecințele negative ale încălcării dreptului, care se pot întinde dincolo de limita pierderii materiale efectiv suferite, dat fiind faptul că, în acest domeniu, o operă audiovizuală adusă la cunoștința publicului fără consimțământul autorului poate duce la însăși deprecierea valorii intrinseci a acesteia.

27. În concluzie, având în vedere situațiile diferite în care se află autorii faptei ilicite constând în încălcarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe de autor, spre deosebire de autorii faptei ilicite sancționate de dreptul civil comun, susținerile referitoare la încălcarea principiului constituțional al egalității în drepturi nu pot fi primite. Potrivit jurisprudenței Curții, egalitatea în fața legii și a autorităților publice, consacrată cu titlu de principiu de art. 16 alin. (1) din Constituție, își găsește aplicare

doar atunci când părțile se găsesc în situații identice sau egale, care impun și justifică același tratament juridic și deci instituirea aceleiași regim juridic. *Per a contrario*, când acestea se află în situații diferite, regimul juridic aplicabil fiecăreia nu poate fi decât diferit, soluție legislativă care nu contravine, ci, dimpotrivă, decurge logic din chiar principiul enunțat (a se vedea Decizia Curții Constituționale nr. 192 din 31 martie 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 527 din 21 iunie 2005). Ar fi contrar principiului egalității în fața legii să se pretindă uniformitate acolo unde există diferențe clare și obiective de situație sau, după caz, de regim juridic aplicabil (Decizia Curții Constituționale nr. 782 din 12 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 406 din 15 iunie 2009, sau Decizia nr. 485 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1268 din data de 21 decembrie 2020, paragraful 22).

28. În ceea ce privește pretinsa inegalitate de tratament juridic între autorii faptei ilicite constând în încălcarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe de autor, în funcție de împrejurarea posibilității de a proba câștigul nerealizat de către persoanele prejudiciate prin fapta ilicită, Curtea reține că în acest caz distincția făcută de autoarea excepției se referă la incidența aplicării de către instanța de judecată a criteriilor de determinare a despăgubirii cuprinse în art. 188 alin. (2) lit. a) și, respectiv, lit. b) din Legea nr. 8/1996. Astfel, potrivit criteriilor enumerate în art. 188 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 8/1996, referitoare la consecințele economice negative aduse părții prejudiciate, instanța de judecată poate să dispună, între altele, remiterea, pentru acoperirea prejudiciilor suferite, a încasărilor realizate prin actul ilicit [art. 188 alin. (10) din lege]. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, discriminarea este rezultatul unui tratament juridic diferit aplicabil aceleiași categorii de subiecte de drept sau unor situații care nu se deosebesc în mod obiectiv și rezonabil (a se vedea Decizia nr. 470 din 17 septembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 143 din 24 februarie 2020, paragraful 27). Or, în cazul de față, situațiile de fapt sunt diferite în mod obiectiv, în funcție de norma juridică aplicabilă, astfel încât nu poate fi reținută încălcarea principiului constituțional al egalității în drepturi.

29. În motivarea excepției se mai susține că textul de lege criticat nu îndeplinește criteriile de claritate, accesibilitate și previzibilitate, în privința sintagmei „*sume care ar fi fost legal datorate*”, deoarece acordarea triplului sumelor care ar fi fost legal datorate nu ține cont de întinderea reală a prejudiciului suferit. În acest mod, se mai arată că se mai cauzează în mod nejustificat o daună consistentă proprietății private a autorului faptei ilicite, care conduce doar la îmbogățirea fără justă cauză a persoanei prejudiciate.

30. Analizând aceste susțineri, Curtea reține că înțelesul sintagmei „*sume care ar fi fost legal datorate*” este precis determinat, prin raportare la criteriul obiectiv al redevenței datorate în mod legal pentru utilizarea obiectului dreptului de autor protejat, astfel încât nu sunt întemeiate susținerile privind încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție privind principiul legalității.

31. Referitor la critica de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 188 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996, republicată, vizând o încălcare a patrimoniului persoanei obligate la repararea prejudiciului produs prin săvârșirea faptei ilicite, Curtea reține că dreptul de proprietate privată nu este un drept absolut. Potrivit art. 44 alin. (1) teza a doua din Constituție, conținutul și limitele acestuia sunt stabilite de lege, iar alin. (7) al aceleiași

articol obligă proprietarul la respectarea sarcinilor care îi revin potrivit legii. Așa fiind, nu se poate susține că prin instituirea unei sancțiuni pentru încălcarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe, în sarcina persoanelor fizice ori juridice, se aduce atingere dreptului de proprietate, chiar dacă în mod automat executarea obligației înseamnă diminuarea patrimoniului (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 693 din 31 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 36 din 20 ianuarie 2020, paragraful 19).

32. De altfel, soluția legislativă criticată [cuprinsă anterior în art. 139 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 60 din 26 martie 1996] a mai fost supusă controlului exercitat de instanța de contencios constituțional, prin raportare la dispozițiile constituționale privind garantarea și ocrotirea în mod egal a proprietății private. Astfel, prin Decizia nr. 504 din 29 mai 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 461 din 9 iulie 2007, Curtea a respins excepția ca neîntemeiată, cu motivarea că prevederile legale criticate se referă la posibilitatea titularilor drepturilor de autor și drepturilor conexe de a solicita instanțelor de judecată sau altor organisme competente constatarea încălcării drepturilor recunoscute prin legea criticată și repararea prejudiciului cauzat și instituie o sancțiune civilă, și anume obligarea la repararea pagubei produse ca urmare a încălcării unui drept de autor sau a unor drepturi conexe, protejate prin lege, în deplină concordanță cu principiul constituțional al garantării și ocrotirii dreptului de proprietate privată, ce include și proprietatea intelectuală. S-a mai arătat, în decizia precitată, că autorul faptei ilicite nu este în situația unui debitor contractual, ținut să răspundă numai pentru prejudiciul previzibil la momentul încheierii contractului, iar posibilitatea acordării de către instanța de judecată a unei despăgubiri reprezentând triplul sumei ce ar fi fost legal datorată pentru tipul de utilizare ce a făcut obiect al faptei ilicite reprezintă chiar transpunerea legală a dreptului comun în materia răspunderii civile delictuale, respectiv regula răspunderii pentru fapta ilicită cauzatoare de prejudicii, atât pentru pagubele previzibile, cât și pentru cele neprevizibile.

33. De asemenea, în decizia precitată, s-a mai statuat că opțiunea legiuitorului de a institui posibilitatea acordării unui quantum al despăgubirii echivalent cu triplul sumei ce ar fi fost legal datorată pentru utilizarea fără drept a operelor purtătoare de drepturi de autor sau de drepturi conexe nu poate fi calificată ca o măsură arbitrară. Această posibilitate reprezintă doar alternativa pentru instanța de judecată, aplicabilă doar în cazul în care nu se pot lua în considerare criteriile stabilite prin art. 139 alin. (2) lit. a) din același act normativ [devenit art. 188 alin. (2) lit. a)], respectiv consecințele economice negative, în special câștigul nerealizat, foloasele patrimoniale realizate pe nedrept de făptuitor sau daunele morale cauzate titularului dreptului.

34. Întrucât nu au intervenit elemente noi, care să justifice reconsiderarea jurisprudenței, cele statuate prin decizia menționată își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

35. În motivarea excepției de neconstituționalitate se invocă și Decizia Tribunalului Constituțional din Polonia din 23 iunie 2015 (Cauza SK 32/14), în privința unui text de lege similar. Tribunalul Constituțional din Polonia a declarat neconstituționale prevederile art. 79 alin. (1) pct. 3 lit. b) din Legea din 4 februarie 1994 referitoare la drepturile de autor și drepturile conexe, în raport cu dispozițiile constituționale din Legea fundamentală poloneză referitoare la principiul proporționalității, egalitatea în drepturi și dreptul de proprietate. Potrivit textului de lege cuprins

în legea poloneză a drepturilor de autor, autorii faptei ilicite constând în încălcarea drepturilor de autor sau a drepturilor conexe de autor puteau fi obligați fie la plata unor despăgubiri egale cu dublul sumei datorate pentru utilizarea corectă a operelor protejate, dacă nu s-au aflat în culpă și numai dacă persoanele prejudiciate făceau dovada întinderii prejudiciului suferit și a legăturii de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciu [art. 79.1 (3a)], fie la plata unei despăgubiri egale cu triplul sumei care ar fi fost legal datorate pentru tipul de utilizare ce a făcut obiectul faptei ilicite, în cazul în care se proba utilizarea abuzivă, în acest caz persoana prejudiciată nemaifiind obligată să dovedească întinderea prejudiciului [art. 79.1 (3b)]. În practică, dat fiind faptul că nu mai trebuia dovedită întinderea prejudiciului, această ultimă posibilitate era cel mai des utilizată.

36. Tribunalul Constituțional din Polonia a declarat neconstituțională această ultimă prevedere legală, cu motivarea că sunt încălcate principiul egalității în drepturi și dreptul de proprietate privată, prin atingerea nejustificată adusă patrimoniului autorului faptei ilicite. S-a reținut, în principal, lipsa de proporționalitate a despăgubirii, dat fiind faptul că aceasta consta într-o sumă fixă (triplul sumei datorate pentru utilizarea legală), fără a avea legătură cu prejudiciul efectiv suferit de către titularul dreptului de autor încălcat.

37. Așadar, Curtea reține că textul de lege cuprins în legislația corespondentă din Polonia diferă de cel cuprins în Legea nr. 8/1996, în ceea ce privește modalitățile alternative pe care instanța de judecată sesizată le poate aplica în stabilirea cuantumului despăgubirilor acordate. Potrivit art. 188 alin. (2) din Legea nr. 8/1996, la stabilirea despăgubirilor instanța de judecată ia în considerare fie consecințele economice negative, în special câștigul nerealizat, beneficiile realizate pe nedrept de făptuitor și, atunci când este cazul, alte elemente în afara factorilor economici, cum ar fi daunele morale cauzate titularului dreptului [lit. a)], fie, numai în cazul în care nu se pot aplica criteriile prevăzute la lit. a), triplul sumelor care ar fi fost legal datorate pentru tipul de utilizare ce a făcut obiectul faptei ilicite [lit. b)].

38. De altfel, Curtea reține că prevederile art. 188 alin. (2) din Legea nr. 8/1996, republicată, reprezintă transpunerea în legislația internă a dispozițiilor Directivei 2004/48/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 29 aprilie 2004

privind respectarea drepturilor de proprietate intelectuală. În conformitate cu art. 13 din această directivă, la stabilirea daunelor-interese, autoritățile judecătorești: a) „*iau în considerare toate aspectele necesare, cum ar fi consecințele negative suferite de partea prejudiciată, inclusiv câștigul nerealizat, orice beneficiu fără justă cauză realizat de contravenient și, dacă este cazul, alte elemente în afara factorilor economici, cum ar fi prejudiciul moral cauzat titularului dreptului prin încălcarea drepturilor sale*” — [reglementare identică cu cea cuprinsă în art. 188 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 8/1996], sau, ca alternativă, b) „*pot hotărî, dacă este cazul, să fixeze o sumă forfetară pentru daunele-interese, pe baza unor elemente cum ar fi cel puțin valoarea redevențelor sau a drepturilor care ar fi fost datorate în cazul în care contravenientul ar fi cerut autorizația de a utiliza dreptul de proprietate intelectuală respectiv*” — [similar art. 188 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996].

39. În același sens este și jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, potrivit căreia un titular de drepturi patrimoniale de autor încălcate poate impune autorului faptei ilicite să îl despăgubească pentru prejudiciul cauzat prin plata unei sume echivalente cu dublul valorii unei redevențe/taxe ipotetice, în cazul în care legislația națională aplicabilă prevede o astfel de posibilitate. S-a reținut că, în cazul în care a fost încălcat un drept de proprietate intelectuală, simpla plată a unei redevențe/taxe ipotetice nu poate garanta despăgubirea pentru întreg prejudiciul real suferit, dat fiind faptul că plata redevenței respective nu ar asigura, în sine, rambursarea niciunui cost legat de cercetarea și identificarea eventualelor fapte de încălcare, despăgubirea pentru posibilul prejudiciu moral sau plata de dobânzi pentru sumele datorate (Hotărârea Curții din 25 ianuarie 2017, pronunțată în Cauza C-367/15 — OTK, paragrafele 26, 30 și 32, precum și, de asemenea, Hotărârea Curții din 17 martie 2016, pronunțată în Cauza C-99/15 Liffers, paragraful 18). De asemenea, s-a reținut că utilizarea metodei forfetare înseamnă, în mod inerent, că este posibil ca daunele-interese astfel stabilite să nu fie exact proporționale cu prejudiciul real suferit și că cerința de cauzalitate nu trebuie interpretată și aplicată într-o manieră excesiv de strictă în această privință.

40. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 188 alin. (2) lit. b) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, excepție ridicată de Societatea Pro TV — S.R.L. din București în Dosarul nr. 29.258/3/2016 al Tribunalului București — Secția a IV-a civilă.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului București — Secția a IV-a civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 24 noiembrie 2022.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Irina Loredana Gulie

HOTĂRÂRI ALE GUVERNULUI ROMÂNIEI

GUVERNUL ROMÂNIEI

HOTĂRÂRE

pentru aprobarea Listei cuprinzând produsele militare supuse regimului de control al exporturilor, importurilor și altor operațiuni

În temeiul art. 108 din Constituția României, republicată, și al art. 6 alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/1999 privind regimul de control al exporturilor, importurilor și altor operațiuni cu produse militare, republicată,

Guvernul României adoptă prezenta hotărâre.

Art. 1. — Se aprobă Lista cuprinzând produsele militare supuse regimului de control al exporturilor, importurilor și altor operațiuni, prevăzută în anexa care face parte integrantă din prezenta hotărâre.

Art. 2. — (1) Prezenta hotărâre intră în vigoare la data de 7 iunie 2023.

(2) La data intrării în vigoare a prezentei hotărâri se abrogă Hotărârea Guvernului nr. 1.045/2021 pentru aprobarea Listei cuprinzând produsele militare supuse regimului de control al exporturilor, importurilor și altor operațiuni, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 960 din 7 octombrie 2021.

★

Prezenta hotărâre transpune integral Directiva delegată (UE) 2023/277 a Comisiei din 5 octombrie 2022 de modificare a Directivei 2009/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului în ceea ce privește actualizarea listei produselor din domeniul apărării în conformitate cu versiunea actualizată a Listei comune a Uniunii Europene cuprinzând produsele militare din 21 februarie 2022, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L42 din 10 februarie 2023.

PRIM-MINISTRU
NICOLAE-IONEL CIUCĂ

Contrasemnează:

Ministrul afacerilor externe,

Bogdan Lucian Aurescu

Ministrul apărării naționale,

Angel Tîlvăr

p. Ministrul economiei,

Flavius Constantin Nedelcea,

secretar de stat

Ministrul afacerilor interne,

Lucian Nicolae Bode

p. Ministrul finanțelor

Mihai Diaconu,

secretar de stat

București, 24 mai 2023.

Nr. 476.

LISTA

cuprinzând produsele militare supuse regimului de control al exporturilor, importurilor și altor operațiuni

Nota 1 Termenii între ghilimele duble („”) sunt termeni definiți. Consultați „Definițiile termenilor utilizați în prezenta listă” anexate la prezenta listă.

Nota 2 În anumite cazuri, substanțele chimice sunt prezentate după denumire și număr CAS (Chemical Abstracts Service). Lista se aplică substanțelor chimice cu aceeași formulă structurală (inclusiv hidrații), indiferent de denumire sau de numărul CAS. Numerele CAS sunt prezentate pentru a facilita identificarea unei anumite substanțe chimice sau a unui anumit amestec, indiferent de nomenclatură. Numerele CAS nu pot fi utilizate ca unic mijloc de identificare deoarece unele forme ale substanțelor chimice cuprinse în listă au numere CAS diferite, iar amestecurile conținând substanțe chimice cuprinse în listă pot avea, de asemenea, numere CAS diferite.

ML(1)1 Arme cu țeavă lisă cu un calibru mai mic de 20 mm, alte arme de foc și arme automate cu un calibru mai mic sau egal cu 12,7 mm (calibru 0,50 inchi) și accesorii, după cum urmează, precum și componente special concepute pentru acestea:

Notă ML1 nu se aplică următoarelor:

- a. arme de foc special concepute pentru tragere cu muniție inertă de instrucție și care nu au capacitatea de a descărca un proiectil;
- b. arme de foc special concepute pentru a lansa proiectile captive, care nu au încărcături explozive puternice sau legătură de comunicație, la o distanță de 500 m sau mai mică;
- c. arme care folosesc muniție încasetată cu percutare excentrică și care nu sunt de tip numai cu tragere automată;
- d. „arme de foc dezactivate”

Notă tehnică

O „armă de foc dezactivată” este o armă de foc care, prin procese definite de autoritatea națională a statului participant la Aranjamentul de la Wassenaar, a fost făcută incapabilă de a trage vreun proiectil. Aceste procese modifică în mod definitiv elementele esențiale ale armei de foc. În conformitate cu legile și reglementările naționale, dezactivarea armei de foc poate fi atestată de un certificat emis de către o autoritate competentă și poate fi marcată pe arma de foc printr-un marcaj aplicat pe o parte esențială.

- a. Puști și arme combinate, arme de mână, mitraliere, pistoale mitralieră, arme cu descărcare simultană sau secvențială din mai multe țevi;

Notă ML1.a nu se aplică următoarelor:

- a. puști și arme combinate fabricate înainte de anul 1938;
- b. reproduceri de puști și arme combinate ale căror modele originale au fost fabricate înainte de anul 1890;
- c. arme de mână, arme cu descărcare simultană sau secvențială din mai multe țevi și mitraliere, fabricate înainte de anul 1890 și reproducerea acestora;
- d. puști și arme de mână, special concepute să descarce un proiectil inert prin utilizare de aer comprimat sau CO₂;
- e. arme de mână special concepute pentru oricare din următoarele:

1. sacrificarea animalelor domestice; sau
2. tranchilizarea animalelor.

- b. Arme cu țeavă lisă după cum urmează:

1. arme cu țeavă lisă special concepute pentru utilizări militare;
2. alte arme cu țeavă lisă, după cum urmează:
  - a. de tip complet automat;
  - b. de tip semiautomat sau cu dispozitiv pneumatic de armare;

Notă ML1.b.2 nu se aplică armelor special concepute să descarce un proiectil inert prin utilizare de aer comprimat sau CO₂.

Notă ML1.b nu se aplică următoarelor:

- a. arme cu țeavă lisă fabricate înainte de anul 1938;
- b. reproduceri de arme cu țeavă lisă ale căror modele originale au fost fabricate înainte de anul 1890;
- c. arme cu țeavă lisă utilizate pentru activități de vânătoare sau sportive. Aceste arme nu trebuie să fie special concepute pentru utilizări militare sau de tip numai cu tragere automată;
- d. arme cu țeavă lisă special concepute pentru oricare dintre următoarele:
  1. sacrificarea animalelor domestice;
  2. tranchilizarea animalelor;
  3. testarea seismică;
  4. tragerea cu proiectile industriale; sau
  5. neutralizarea dispozitivelor explozive de fabricație artizanală (IEDs).

N.B. Pentru dispozitivele disruptive, a se vedea ML4 și rubrica 1A006 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE.

- c. Arme care folosesc muniție fără tub cartuș;

- d. Accesorii concepute pentru armele specificate la ML1.a, ML1.b sau ML1.c, după cum urmează:

1. magazii detașabile de cartușe;
2. amortizoare de zgomot sau surdine;
3. „monturi pentru arme”;

Notă tehnică

În sensul ML1.d.3, o „montură pentru arme” este un dispozitiv de prindere conceput pentru a monta o armă pe un vehicul terestru, o „aeronavă”, o navă sau o structură.

4. ascunzătoare de flacăra;
5. dispozitive optice de ochire pentru arme cu procesarea electronică a imaginii;
6. dispozitive optice de ochire pentru arme special concepute pentru utilizări militare.

(1) Military List (lista militară).

ML2 Arme cu țeavă lisă cu un calibru de 20 mm sau mai mare, alte arme sau armament cu un calibru mai mare de 12,7 mm (calibru 0,50 inchi), lansatoare special concepute sau modificate pentru utilizări militare și accesorii, după cum urmează, precum și componente special concepute pentru acestea:

a. Mitraliere, obuziere, tunuri, mortiere, arme antitanc, lansatoare de proiectile, aruncătoare militare de flăcări, puști, arme fără recul și arme cu țeavă lisă;

Nota 1 ML2.a include injectoarele, dispozitivele de măsurare, rezervoarele de stocare, precum și alte componente special concepute pentru a fi utilizate cu încărcături lichide de propulsie pentru oricare dintre echipamentele specificate la ML2.a.

Nota 2 ML2.a nu se aplică următoarelor tipuri de arme:

a. puști, arme cu țeavă lisă și arme combinate fabricate înainte de anul 1938;

b. reproduceri de puști, arme cu țeavă lisă și arme combinate ale căror modele originale au fost fabricate înainte de anul 1890;

c. mitraliere, obuziere, tunuri și mortiere, fabricate înainte de anul 1890;

d. arme cu țeavă lisă utilizate pentru activități de vânatoare sau sportive. Aceste arme nu trebuie să fie special concepute pentru utilizări militare sau de tip numai cu tragere automată;

e. arme cu țeavă lisă special concepute pentru oricare dintre următoarele:

1. sacrificarea animalelor domestice;

2. tranchilizarea animalelor;

3. testarea seismică;

4. tragerea cu proiectile industriale; sau

5. neutralizarea dispozitivelor explozive de fabricație artizanală (IEDs);

N.B. Pentru dispozitivele disruptive, a se vedea ML4 și rubrica 1A006 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE.

f. lansatoare portabile de proiectile special concepute pentru a lansa proiectile captive, care nu au încărcături explozive puternice sau legătură de comunicație, la o distanță de 500 m sau mai mică.

b. Lansatoare special concepute sau modificate pentru utilizări militare, după cum urmează:

1. lansatoare de încărcături fumigene;

2. lansatoare de încărcături cu gaz;

3. lansatoare de încărcături pirotehnice;

Notă ML2.b nu se aplică pistoalelor de semnalizare.

c. Accesorii special concepute pentru armele specificate la ML2.a, după cum urmează:

1. dispozitive de ochire pentru arme și monturi de ochire pentru arme special concepute pentru utilizări militare;

2. dispozitive de reducere a semnăturii;

3. monturi;

4. magazii detașabile de cartușe;

d. Neutilizat din 2021.

ML3 Muniții și dispozitive de reglare a focosului, după cum urmează, precum și componente special concepute pentru acestea:

a. Muniție pentru armele specificate la ML1, ML2 sau ML12;

b. Dispozitive de reglare a focosului special concepute pentru muniția specificată la ML3.a.

Nota 1 Componentele special concepute specificate la ML3 includ:

a. componente fabricate din metal sau din mase plastice, cum ar fi: capse, tuburi cartuș, benzi pentru cartușe, tamburi rotativi și repere metalice ale muniției;

b. dispozitive de siguranță și armare, focoase, senzori și dispozitive de inițiere a exploziei;

c. surse de putere capabile să furnizeze energie înaltă pentru o singură întrebuintare;

d. tuburi combustibile pentru încărcături de azvârlire;

e. submuniții incluzând grenade, mine și proiectile dirijate pe porțiunea finală a traiectoriei.

Nota 2 ML3.a nu se aplică următoarelor:

a. muniției sertizate fără proiectil (blank star);

b. muniției inerte de instrucție cu tubul cartuș perforat;

c. altor tipuri de muniție oarbă sau inertă de instrucție, care nu includ componente concepute pentru muniția de război; sau

d. componentelor concepute special pentru muniția oarbă sau inertă de instrucție, specificată în prezenta notă 2.a, b sau c.

Nota 3 ML3.a nu se aplică cartușelor special concepute pentru oricare din următoarele scopuri:

a. semnalizare;

b. alungarea păsărilor; sau

c. aprinderea gazelor la puțurile petroliere.

ML4 Bombe, torpile, rachete nedirijate, rachete dirijate, alte dispozitive și încărcături explozive și echipamente și accesorii conexe, după cum urmează, precum și componente special concepute pentru acestea:

N.B.1 Pentru echipamentul de ghidare și navigație, a se vedea ML11.

N.B.2 Pentru sistemele de protecție antirachetă pentru aeronave (AMPS), a se vedea ML4.c.

a. Bombe, torpile, grenade, încărcături fumigene, rachete nedirijate, mine, rachete dirijate, încărcături explozive de adâncime, încărcături de distrugere, dispozitive și seturi pentru încărcături de distrugere, dispozitive cu „încărcături pirotehnice”,

cartușe și simulatoare (adică echipamente de simulare a caracteristicilor oricăruia dintre aceste produse), special concepute pentru utilizări militare;

Notă ML4.a include:

- a. grenade fumigene, bombe exploziv-incendiare, bombe incendiare și dispozitive explozive;
- b. ajutaje pentru rachete dirijate sau nedarjate și vârfuri pentru mijloace de transport la țintă cu reintrare în atmosferă.

b. Echipamente având toate caracteristicile următoare:

1. sunt special concepute pentru utilizări militare; și
2. sunt special concepute pentru „activități” legate de oricare dintre următoarele:
  - a. elementele specificate la ML4.a; sau
  - b. dispozitivele explozive de fabricație artizanală (IEDs);

Notă tehnică

În sensul ML4.b.2, termenul „activități” se referă la mânăuire, lansare, calibrare, control, descărcare, detonare, activare, furnizarea energiei necesare pentru o singură întrebuintare, simularea unor ținte, bruiere, dragare, detectare sau distrugere.

Nota 1 ML4.b include:

- a. echipamente mobile de lichefiere a gazului capabile să producă o cantitate mai mare sau egală cu 1 000 kg de gaz lichefiat pe zi;
- b. cabluri electrice conductoare flotante destinate dragării minelor magnetice.

Nota 2 ML4.b nu se aplică dispozitivelor portabile (ținute în mână), limitate prin concepție numai la detectarea obiectelor metalice și care nu au capacitatea de a face diferențierea între mine și alte obiecte metalice.

c. Sisteme de protecție antirachetă pentru aeronave (AMPS).

Notă ML4.c nu se aplică sistemelor de protecție antirachetă pentru aeronave (AMPS) având toate caracteristicile următoare:

- a. oricare dintre următorii senzori de avertizare antirachetă:
  1. senzori pasivi cu răspuns de vârf cuprins între 100 și 400 nm; sau
  2. senzori activi cu impuls Doppler de avertizare antirachetă;
- b. sisteme lansatoare de dipoli;
- c. capcane termice cu funcționare în spectrul vizibil și infraroșu pentru devierea rachetelor sol-aer de pe traiectorie; și
- d. sunt instalate pe o „aeronavă civilă” și au toate caracteristicile următoare:
  1. AMPS este operabil numai pe „aeronava civilă” pe care acesta este instalat și pentru care s-a emis oricare dintre următoarele autorizații:
    - a. un certificat de tip civil emis de autoritățile aeronautice civile dintr-unul sau mai multe state membre ale UE sau state participante la Aranjamentul de la Wassenaar; sau
    - b. un document echivalent recunoscut de Organizația Internațională a Aviației Civile (ICAO);
  2. AMPS folosește măsuri de protecție pentru a preveni accesul neautorizat la „software”; și
  3. AMPS încorporează un mecanism activ care împiedică sistemul să funcționeze atunci când este înlăturat din „aeronava civilă” pe care a fost instalat.

ML5 Echipamente și sisteme aferente de conducere a focului, de supraveghere și avertizare, echipamente de testare, reglare și contraacțiune, după cum urmează, special concepute pentru utilizări militare, precum și componente și accesorii special concepute pentru acestea:

a. Dispozitive de ochire pentru arme, calculatoare de tragere, echipamente de dispunere în poziție de tragere pentru tunuri și sisteme de control al armamentului;

b. Alte sisteme de conducere a focului și echipamente și sisteme aferente de supraveghere și avertizare, după cum urmează:

1. sisteme de descoperire, marcare, telemetrare, supraveghere sau urmărire a țintelor;
2. echipamente de detectare, recunoaștere sau identificare;
3. echipamente de prelucrare a datelor sau de integrare a senzorilor;

c. Echipamente de contraacțiune pentru produsele specificate la ML5.a sau ML5.b;

Notă În sensul ML5.c, echipamentele de contraacțiune includ echipamentele de detectare.

d. Echipamente de testare sau reglare pe câmpul de luptă, special concepute pentru produsele specificate la ML5.a, ML5.b sau ML5.c.

ML6 Vehicule terestre și componente pentru acestea, după cum urmează:

N.B. Pentru echipamentul de ghidare și navigație, a se vedea ML11.

a. Vehicule terestre și componente pentru acestea, special concepute sau modificate pentru utilizări militare;

Nota 1 ML6.a include:

- a. tancuri și alte vehicule militare înarmate și vehicule militare amenajate cu suporturi pentru montarea armamentului sau echipament pentru plantarea minelor ori lansarea muniției specificate la ML4;
- b. vehicule blindate;
- c. vehicule amfibii și vehicule ce pot traversa vaduri adânci;
- d. vehicule de recuperare și vehicule pentru remorcare sau pentru transport muniție sau sisteme de arme și echipamente aferente pentru manipularea încărcăturii;
- e. remorci.

Nota 2 Modificarea unui vehicul terestru pentru utilizări militare specificate la ML6.a presupune o schimbare structurală, electrică sau mecanică, care cuprinde una sau mai multe componente special concepute pentru utilizări militare. Asemenea componente includ:

- a. anvelope special concepute pentru a asigura protecția la penetrarea glonțului;
- b. protecția prin blindaj a părților vitale (de exemplu, rezervoare de combustibil sau cabina șoferului);

- c. întărituri speciale sau suporturi pentru montarea armelor;
- d. iluminare mascată.

b. Alte vehicule terestre și componente pentru acestea, după cum urmează:

1. vehicule având toate caracteristicile următoare:

- a. sunt realizate sau prevăzute cu materiale sau componente pentru a asigura o protecție balistică egală sau mai bună decât nivelul III (NIJ(2) 0108.01, septembrie 1985) sau „standarde echivalente”;
- b. dispun de o transmisie pentru a furniza tracțiune roților din față și celor din spate simultan, inclusiv pentru vehiculele care au roți suplimentare pentru susținerea încărcăturii, fie că sunt puse în mișcare, fie că nu;
- c. au masa totală maximă autorizată (GVWR) mai mare de 4 500 kg; și
- d. sunt concepute sau modificate pentru utilizare pe drumuri neamenajate;

2. componente având toate caracteristicile următoare:

- a. sunt special concepute pentru vehiculele specificate la ML6.b.1; și
- b. asigură o protecție balistică egală sau mai bună decât nivelul III (NIJ 0108.01, septembrie 1985) sau „standarde echivalente”.

N.B. A se vedea și ML13.a.

Nota 1 ML6 nu se aplică vehiculelor civile concepute sau modificate pentru a transporta bani sau valori.

Nota 2 ML6 nu se aplică vehiculelor care întrunesc toate caracteristicile următoare:

- a. au fost fabricate înainte de anul 1946;
- b. nu conțin produse specificate în prezenta listă și fabricate după anul 1945, cu excepția reproducerilor de componente sau accesorii originale pentru vehicul; și
- c. nu încorporează arme specificate în ML1, ML2 sau ML4 cu excepția cazului în care nu sunt funcționale și nu au capacitatea de a descărca un proiectil.

ML7 Agenți chimici, „agenți biologici”, „agenți pentru combaterea dezordinii publice”, materiale radioactive, echipamente, componente și materiale aferente, după cum urmează:

a. „Agenți biologici” sau materiale radioactive selectate sau modificate pentru a spori eficacitatea lor în vederea producerii de vătămări asupra oamenilor sau animalelor, degradării echipamentelor ori distrugerii recoltelor sau mediului;

b. Agenți chimici de război (CW), incluzând:

1. agenți CW toxici neuroparalitici:

- a. alchil (metil, etil, n-propil sau izopropil) fluorofosfonați de O-alchil ($\leq C_{10}$, inclusiv cicloalchil), cum ar fi: sarin (GB): metilfluorofosfonat de O-izopropil (CAS 107-44-8) și soman (GD): metilfluorofosfonat de O-pinacolil (CAS 96-64-0);
- b. N, N-dialchil (metil, etil, n-propil sau izopropil) amidocianofosfați de O-alchil ($\leq C_{10}$, inclusiv cicloalchil), cum ar fi: tabun (GA): N, N-dimetilamidocianofosfat de O-etil (CAS 77-81-6);
- c. alchil (metil, etil, n-propil sau izopropil) tiofosfonați de O-alchil (H sau $\leq C_{10}$, inclusiv cicloalchil) S-[2-[(dialchil (metil, etil, n-propil sau izopropil) amino) etil] și sărurile alchilate sau protonate corespunzătoare, cum ar fi: VX: metiltiofosfonat de O-etil-S-[2-(diizopropilamino) etil] (CAS 50782-69-9);

2. agenți CW vezicantți:

- a. iperite cu sulf, cum ar fi:
  1. 2-cloroetil-clorometil-sulfură (CAS 2625-76-5);
  2. bis (2-cloroetil) - sulfură (CAS 505-60-2);
  3. bis (2-cloroetiltio) - metan (CAS 63869-13-6);
  4. 1,2-bis (2-cloroetiltio) - etan (CAS 3563-36-8);
  5. 1,3-bis (2-cloroetiltio) -n-propan (CAS 63905-10-2);
  6. 1,4-bis (2-cloroetiltio) -n-butan (CAS 142868-93-7);
  7. 1,5-bis (2-cloroetiltio) -n-pentan (CAS 142868-94-8);
  8. bis (2-cloroetiltiometil) - eter (CAS 63918-90-1);
  9. bis (2-cloroetiltioetil) - eter (CAS 63918-89-8);

b. lewisite, cum ar fi:

- 1. 2-clorovinildicloroarsină (CAS 541-25-3);
  - 2. tris (2-clorovinil) arsină (CAS 40334-70-1);
  - 3. bis (2-clorovinil) cloroarsină (CAS 40334-69-8);
- c. iperite cu azot, cum ar fi:
- 1. HN1: bis (2-cloroetil) etilamină (CAS 538-07-8);
  - 2. HN2: bis (2-cloroetil) metilamină (CAS 51-75-2);
  - 3. HN3: tris (2-cloroetil) amină (CAS 555-77-1);

3. agenți toxici incapacitanți, cum ar fi:

benzilat de 3-chinuclidinil (BZ) (CAS 6581-06-2);

4. substanțe toxice defoliante, cum ar fi:

- a. 2-cloro-4-fluoro-fenoxiacetat de butil (LNF);
- b. acid 2,4,5-triclorofenoxiacetic (CAS 93-76-5) în amestec cu acid 2,4-diclorofenoxiacetic (CAS 94-75-7) [agent Orange (CAS 39277-47-9)];
- c. Precursori pentru arme chimice binare și precursori de bază, după cum urmează:
  1. difluoruri alchil (metil, etil, n-propil sau izopropil) fosfonice, cum ar fi: DF: difluorură metilfosfonică (CAS 676-99-3);
  2. alchil (metil, etil, n-propil sau izopropil) fosfoniți de O-alchil (H sau $\leq C_{10}$, inclusiv cicloalchil) O-[2-(dialchil (metil, etil, n-propil sau izopropil) amino) etil] și sărurile alchilate sau protonate corespunzătoare, cum ar fi: QL: metilfosfonit de O-etil-O-[2-(diizopropilamino) etil] (CAS 57856-11-8);

(2) National Institute of Justice (Institutul Național de Justiție) din SUA, responsabil cu definirea standardelor.

3. clorosarin: metilclorofosfonat de O-izopropil (CAS 1445-76-7);
4. clorosoman: metilclorofosfonat de O-pinacolil (CAS 7040-57-5);
- d. „Agenți pentru combaterea dezordinii publice”, constituenții chimici activi și combinațiile acestora, incluzând:
  1. α-brombenzenacetoneitril (cianură de brombenzil) (CA) (CAS 5798-79-8);
  2. [(2-clorfenil) metilen] propandinitril, (o-clorobenzilidenmalononitril) (CS) (CAS 2698-41-1);
  3. 2-clor-1- feniletanonă, clorură de fenilacil (ω-cloroacetofenonă) (CN) (CAS 532-27-4);
  4. dibenz-(b, f)-1,4-oxazepină (CR) (CAS 257-07-8);
  5. 10-clor-5,10 clorură de dihidrofenarsazină, adamsită, (DM), (CAS 578-94-9);
  6. N- nonanoilmorfolină, (MPA) (CAS 5299-64-9);

Nota 1 ML7.d nu se aplică „agenților pentru combaterea dezordinii publice”, în ambalaj individual, destinați autoapărării.

Nota 2 ML7.d nu se aplică constituenților chimici activi și combinațiilor acestora identificați și ambalați pentru industria alimentară sau pentru scopuri medicale.

- e. Echipamente special concepute sau modificate pentru utilizări militare, concepute sau modificate pentru răspândirea oricăruia dintre următoarele, precum și componente special concepute pentru acestea:
  1. materiale sau agenți specificați la ML7.a, ML7.b sau ML7.d; sau
  2. agenți chimici de război (CW) obținuți din precursori specificați la ML7.c;
- f. Echipamente de protecție și decontaminare, special concepute sau modificate pentru utilizări militare, componente și amestecuri chimice, după cum urmează:
  1. echipamente concepute sau modificate pentru apărarea împotriva materialelor specificate la ML7.a, ML7.b sau ML7.d, precum și componente special concepute pentru acestea;
  2. echipamente concepute sau modificate pentru decontaminarea obiectelor contaminate cu materialele specificate la ML7.a sau ML7.b, precum și componente special concepute pentru acestea;
  3. amestecuri chimice special realizate sau dezvoltate pentru decontaminarea obiectelor contaminate cu materialele specificate la ML7.a sau ML7.b;

Notă ML7.f.1 include:

- a. unități de aer condiționat special concepute sau modificate pentru filtrare nucleară, biologică sau chimică;
- b. îmbrăcăminte de protecție.

N.B. Pentru măștile de gaze civile și echipamentul de protecție și decontaminare a se vedea, de asemenea, 1A004 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE.

- g. Echipamente special concepute sau modificate pentru utilizări militare, concepute sau modificate pentru detecția sau identificarea materialelor specificate la ML7.a, ML7.b sau ML7.d, precum și componente special concepute pentru acestea;

Notă ML7.g nu se aplică dozimetrelor individuale de monitorizare a radiațiilor.

N.B. A se vedea, de asemenea, 1A004 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE.

- h. „Biopolimeri” special concepuți sau prelucrați pentru detecția ori identificarea agenților chimici de război (CW) specificați la ML7.b și culturi de celule specifice folosite pentru producerea lor;
- i. „Biocatalizatori” pentru decontaminarea sau degradarea agenților chimici de război (CW) și sisteme biologice pentru acestea, după cum urmează:
  1. „biocatalizatori” special concepuți pentru decontaminarea sau degradarea agenților chimici de război (CW) specificați la ML7.b și care rezultă prin selecție dirijată în laborator ori prin manipulare genetică a sistemelor biologice;
  2. sisteme biologice conținând informație genetică specifică producției de „biocatalizatori” specificați la ML7.i.1, după cum urmează:
    - a. „vectori de expresie”;
    - b. virusuri;
    - c. culturi de celule.

Nota 1 ML7.b și ML7.d nu se aplică următoarelor:

- a. clorcian (CAS 506-77-4). A se vedea rubrica 1C450.a.5 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE;
- b. acid cianhidric (CAS 74-90-8);
- c. clor (CAS 7782-50-5);
- d. clorură de carbonil (fosgen) (CAS 75-44-5). A se vedea rubrica 1C450.a.4 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE;
- e. difosgen (triclormetil-cloroformiat) (CAS 503-38-8);
- f. neutilizat din 2004;
- g. bromură de xilil, orto: (CAS 89-92-9), meta: (CAS 620-13-3), para: (CAS 104-81-4);
- h. bromură de benzil (CAS 100-39-0);
- i. iodură de benzil (CAS 620-05-3);
- j. bromacetona (CAS 598-31-2);
- k. bromcian (CAS 506-68-3);
- l. bromometiletacetona (CAS 816-40-0);
- m. cloracetona (CAS 78-95-5);
- n. iodacetat de etil (CAS 623-48-3);
- o. iodacetona (CAS 3019-04-3);
- p. cloropicrină (CAS 76-06-2). A se vedea rubrica 1C450.a.7 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE.

Nota 2 Culturile de celule și sistemele biologice specificate la ML7.h și ML7.i.2 sunt exclusive, iar aceste subarticole nu se aplică celulelor sau sistemelor biologice pentru scopuri civile cum ar fi: agricol, farmaceutic, medical, veterinar, protecția mediului, tratarea deșeurilor sau în industria alimentară.

ML8 „Materiale energetice” și substanțele aferente, după cum urmează:

N.B.1. A se vedea, de asemenea, rubrica 1C011 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE.

N.B.2. Pentru încărcături și dispozitive, a se vedea ML4 și rubrica 1A008 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE

Note tehnice

1. În sensul ML8, cu excepția ML8.c.11 sau ML8.c.12, „amestec” se referă la un compus format din două sau mai multe substanțe din care cel puțin una să fie cuprinsă în subarticolele din ML8.
2. Orice substanță cuprinsă în ML8 face obiectul acestei liste, chiar și atunci când este utilizată într-un alt domeniu decât cel indicat (de exemplu, TAGN este utilizat în mod predominant ca un exploziv, dar poate fi utilizat de asemenea drept combustibil sau oxidant).
3. În sensul ML8, dimensiunea particulei este diametrul mediu al particulei raportat la greutate sau la volum. În eșantionarea și determinarea dimensiunii particulei vor fi utilizate standarde internaționale sau standarde naționale echivalente.
  - a. „Explozivi”, după cum urmează, și „amestecurile” acestora:
    1. ADNBF (aminodinitrobenzofuroxan sau 7- amino- 4,6- dinitrobenzofurazan- 1- oxid) (CAS 97096-78-1);
    2. BNCP (perclorat de cis-bis (5-nitrotetrazolat) tetra amino-cobalt III) (CAS 117412-28-9);
    3. CL-14 (diamino dinitrobenzofuroxan sau 5,7- diamino-4,6- dinitrobenzofurazan -1-oxid) (CAS 117907-74-1);
    4. CL-20 (HNIW sau hexanitrohexaazaizowurtzitan) (CAS 135285-90-4); clatrați ai CL-20 (a se vedea, de asemenea, ML8.g.3. și ML8.g.4. pentru „precursorii” acestuia);
    5. CP (perclorat de 2-(5-ciantetrazolat) penta-amino cobalt III) (CAS 70247-32-4);
    6. DADE (1,1-diamino-2,2-dinitroetilenă, FOX-7) (CAS 145250-81-3);
    7. DATB (diaminotrinitrobenzen) (CAS 1630-08-6);
    8. DDFP (1,4-dinitrodifurazanopiperazină);
    9. DDPO (2,6-diamino-3,5-dinitropirazin-1-oxid, PZO) (CAS 194486-77-6);
    10. DIPAM (3,3'-diamino-2,2',4,4',6,6'-hexanitrobifenil sau dipicridamidă) (CAS 17215-44-0);
    11. DNGU (DINGU sau dinitroglicoluril) (CAS 55510-04-8);
    12. furazani, după cum urmează:
      - a. DAAOF (DAAF, DAAFox, sau diaminoazoxifurazan);
      - b. DAAzF (diaminoazofurazan) (CAS 78644-90-3);
    13. HMX și derivați (a se vedea, de asemenea, ML8.g.5. pentru „precursorii” săi), după cum urmează:
      - a. HMX (ciclotetrametilentetranitramină; octahidro-1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetrazină; 1,3,5,7-tetranitro-1,3,5,7-tetraza-ciclooctan; octogen sau homociclonit) (CAS 2691-41-0);
      - b. analogi difluoroaminați ai HMX;
      - c. K-55 (2,4,6,8-tetranitro-2,4,6,8-tetraaza-biciclo [3,3,0]-octanona-3; tetranitrosemiglicouril sau keto-biciclic HMX) (CAS 130256-72-3);
    14. HNAD (hexanitroadamantan) (CAS 143850-71-9);
    15. HNS (hexanitrostilben) (CAS 20062-22-0);
    16. imidazoli, după cum urmează:
      - a. BNNII (octahidro-2,5-bis (nitroimino) imidazo[4,5-d]imidazol);
      - b. DNI (2,4-dinitroimidazol) (CAS 5213-49-0);
      - c. FDIA (1-fluoro-2,4-dinitroimidazol);
      - d. NTDNIA (N-(2-nitrotriazolo)-2,4-dinitroimidazol);
      - e. PTIA (1-picril-2,4,5-trinitroimidazol);
    17. NTNMH (1-(2-nitrotriazolo)-2-dinitrometilen hidrazină);
    18. NTO (ONTA sau 3-nitro-1,2,4-triazol-5-onă) (CAS 932-64-9);
    19. polinitrocubani cu mai mult de patru grupe nitro;
    20. PYX (2,6-bis (picrilamino)-3,5-dinitropiridină) (CAS 38082-89-2);
    21. RDX și derivați, după cum urmează:
      - a. RDX (ciclotrimetilentrinitramină, ciclonit, T4, hexahidro-1,3,5-trinitro-1,3,5-triazină; 1,3,5-trinitro-1,3,5-triaza-ciclohexan; hexogen sau hexogene) (CAS 121-82-4);
      - b. Keto-RDX (K-6 sau 2,4,6-trinitro-2,4,6-triazaciclohexanonă) (CAS 115029-35-1);
    22. TAGN (triaminoguanidină nitrat) (CAS 4000-16-2);
    23. TATB (triaminotrinitrobenzen) (CAS 3058-38-6) (a se vedea, de asemenea, ML 8.g.7. pentru „precursorii” săi);
    24. TEDDZ (3,3,7,7-tetrabis (difluoroamino) octahidro-1,5-dinitro-1,5-diazocină);
    25. tetrazoli, după cum urmează:
      - a. NTAT (nitrotriazol aminotetrazol);
      - b. NTNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-4-nitrotetrazol);
    26. tetril (trinitrofenilmetilnitramină) (CAS 479-45-8);
    27. TNAD (1,4,5,8-tetranitro-1,4,5,8-tetraazadecalină) (CAS 135877-16-6) (a se vedea, de asemenea, ML8.g.6 pentru „precursorii” săi);
    28. TNAZ (1,3,3-trinitroazetidină) (CAS 97645-24-4) (a se vedea, de asemenea, ML8.g.2 pentru „precursorii” săi);
    29. TNGU (SORGUYL sau tetranitroglicoluril) (CAS 55510-03-7);
    30. TNP (1,4,5,8-tetranitro-piridazino[4,5-d]piridazină) (CAS 229176-04-9);
    31. triazine, după cum urmează:
      - a. DNAM (2-oxi-4,6-dinitroamino-s-triazină) (CAS 19899-80-0);
      - b. NNHT (2-nitroimino-5-nitro-hexahidro-1,3,5-triazină) (CAS 130400-13-4);

32. triazoli, după cum urmează:
- 5-azido-2-nitrotriazol;
  - ADHTDN (4-amino-3,5-dihidrazino-1,2,4-triazol dinitramidă) (CAS 1614-08-0);
  - ADNT (1-amino-3,5-dinitro-1,2,4-triazol);
  - BDNTA ([bis-dinitrotriazol]amină);
  - DBT (3,3'-dinitro-5,5-bi-1,2,4-triazol) (CAS 30003-46-4);
  - DNBT (dinitrobistriazol) (CAS 70890-46-9);
  - neutilizat din 2010;
  - NTDNT (1-N-(2-nitrotriazolo)-3,5-dinitrotriazol);
  - PDNT (1-picril-3,5-dinitrotriazol);
  - TACOT (tetranitrobenzotriazolobenzotriazol) (CAS 25243-36-1);
33. „explozivi” care nu sunt cuprinși în altă parte în ML8.a și care au oricare dintre următoarele:
- o viteză de detonație mai mare de 8.700 m/s la densitatea maximă sau
  - o presiune de detonație mai mare de 34 GPa (340 kbar);
34. neutilizat din 2013
35. DNAN (2,4-dinitroanisol) (CAS 119-27-7);
36. TEX (4,10-dinitro-2,6,8,12-tetraoxa-4,10-diazaisowurtzitan);
37. GUDN (dinitramidă guanilurea) FOX-12 (CAS 217464-38-5);
38. tetrazine, după cum urmează:
- BTAT (bis (2,2,2-trinitroetil)-3,6-diaminotetrazină);
  - LAX-112 (3,6-diamino-1,2,4,5-tetrazino-1,4-dioxid);
39. materiale ionice energetice al căror punct de topire se situează între 343 K (70°C) și 373 K (100°C) și cu o viteză de detonație mai mare de 6 800 m/s sau cu o presiune de detonație mai mare de 18 GPa (180 kbar);
40. BTNEN (bis (2,2,2-trinitroetil) nitramină) (CAS 19836-28-3);
41. FTDO (5,6-(3',4'-furazano)- 1,2,3,4-tetrazino-1,3-dioxid);
42. EDNA (etilendinitramină) (CAS 505-71-5);
43. TKX-50 (dihidroxilamoniu 5,5'-bistetrazol-1,1'-diolat);
- Notă ML8.a include ,co-cristale explozive’*
- Notă tehnică*
Un ,co-cristal exploziv’ este un material solid care constă într-o dispunere tridimensională ordonată a două sau mai multe molecule explozive, din care cel puțin una este specificată la ML8.a.
- b. „încărcături de propulsie”, după cum urmează:
- orice „încărcătură de propulsie” solidă cu un impuls specific teoretic (în condiții standard) mai mare de:
    - 240 de secunde pentru „încărcătură de propulsie” nemetalică nehalogenată;
    - 250 de secunde pentru „încărcătură de propulsie” nemetalică halogenată; sau
    - 260 de secunde pentru „încărcătură de propulsie” metalică;
  - neutilizat din 2013;
  - „încărcături de propulsie” având o forță mai mare de 1 200 kJ/kg;
  - „încărcături de propulsie” care pot realiza o viteză de ardere în regim staționar mai mare de 38 mm/s în condiții standard de presiune de 6,89 MPa (68,9 bar) și temperatură de 294 K (21°C);
  - „încărcături de propulsie” cu bază dublă, reprezentate de elastomer modificat și turnat (EMCDB) cu o alungire mai mare de 5 % la efortul maxim și la temperatura de 233 K (- 40°C);
  - orice „încărcătură de propulsie” conținând substanțele specificate la ML8.a;
  - „încărcături de propulsie”, nespecificate în altă parte în prezenta listă, special concepute pentru utilizări militare;
- c. „încărcături pirotehnice”, carburanți și substanțe aferente, după cum urmează, precum și ,amestecurile’ acestora:
- carburanți de „aeronave” special realizați pentru scopuri militare;
Nota 1 ML8.c.1 nu se aplică următorilor carburanți de „aeronave”: JP-4, JP-5 și JP-8.
Nota 2 Carburanții pentru „aeronave” specificați la ML8.c.1 sunt produse finite, nu constituenții acestora.
  - alan (hidrură de aluminiu) (CAS 7784-21-6);
  - borani, după cum urmează, și derivații acestora:
    - carborani;
    - omologi ai boranilor, după cum urmează:
      - decaboran (14) (CAS 17702-41-9);
      - pentaboran (9) (CAS 19624-22-7);
      - pentaboran (11) (CAS 18433-84-6);
  - hidrazină și derivați, după cum urmează (a se vedea, de asemenea, ML8.d.8 și ML8.d.9 pentru derivații oxidanți ai hidrazinei):
    - hidrazină (CAS 302-01-2) cu concentrația de 70 % sau mai mare;
    - monometilhidrazină (CAS 60-34-4);
    - dimetilhidrazină simetrică (CAS 540-73-8);
    - dimetilhidrazină nesimetrică (CAS 57-14-7);*Notă ML8.c.4.a nu se aplică ,amestecurilor’ de hidrazină special realizate pentru controlul coroziunii.*
  - carburanți metalici, amestecuri de carburanți sau ,amestecuri’ „pirotehnice”, cu particule de formă sferică, atomizate, sferoidale, fulgi sau pulbere, fabricate din materiale care conțin 99 % sau mai mult din oricare dintre următoarele:
    - metale, după cum urmează, precum și ,amestecuri’ ale acestora:
      - beriliu (CAS 7440-41-7) cu mărimea particulelor mai mică de 60 μm;
      - pulbere de fier (CAS 7439-89-6) cu mărimea particulelor de 3 μm sau mai mică, obținută prin reducerea oxidului de fier cu hidrogen;

- b. ,amestecuri' care conțin oricare dintre următoarele:
1. zirconiu (CAS 7440-67-7), magneziu (CAS 7439-95-4) sau aliaje ale acestora cu mărirea particulelor mai mică de 60 μm; sau
  2. carburanți cu bor (CAS 7440-42-8) sau cu carbură de bor (CAS 12069-32-8) cu puritatea de 85 % sau mai mare și mărirea particulelor mai mică de 60 μm
- Nota 1 ML8.c.5 se aplică „explozivilor” și carburanților chiar dacă metalele sau aliajele sunt încapsulate în aluminiu, magneziu, zirconiu sau beriliu.*
- Nota 2 ML8.c.5.b se aplică carburanților metalici sub formă de particule numai atunci când sunt amestecați cu alte substanțe pentru a forma un ,amestec' realizat pentru scopuri militare cum ar fi reziduurile de la „încărcături de propulsie” lichide, „încărcături de propulsie” solide sau ,amestecuri’ „pirotehnice”.*
- Nota 3 ML8.c.5.b.2 nu se aplică borului și carburii de bor îmbogățite cu bor-10 (20 % sau mai mult din conținutul total de bor-10).*
6. materiale militare, conținând gelifianți pentru combustibili pe bază de hidrocarburi, special realizate pentru utilizare la munițiile incendiare sau la aruncătoarele de flăcări, cum ar fi săruri metalice ale acizilor stearic [de exemplu, octal (CAS 637-12-7)] sau palmitic;
  7. amestecuri de perclorați, clorați și cromati cu pulberi metalice sau alți componenți combustibili cu energie înaltă;
  8. pulbere sferică sau sferoidală de aluminiu (CAS 7429-90-5) cu mărirea particulelor de 60 μm sau mai mică și fabricată din material cu un conținut în aluminiu de 99 % sau mai mare;
  9. subhidură de titan (TiHn) cu echivalent stoichiometric $n = 0,65-1,68$;
  10. combustibili lichizi cu o mare densitate de energie care nu figurează în ML8.c.1, după cum urmează:
    - a. combustibili micști, care încorporează atât combustibili solizi, cât și combustibili lichizi (de exemplu, pasta de bor), cu o densitate de energie bazată pe masă de 40 MJ/kg sau mai mare;
    - b. alți combustibili cu o mare densitate de energie și aditivi pentru combustibili (de exemplu, cubanul, soluții ionice, JP-7, JP-10), cu o densitate de energie bazată pe volum de 37,5 GJ/m³ sau mai mare, măsurată la 293 K (20°C) și la o presiune de o atmosferă (101,325 kPa);

Notă ML8.c.10.b nu se aplică combustibililor fosili rafinați și biocombustibililor sau combustibililor pentru motoare certificați pentru utilizare în aviația civilă.
  11. materiale „pirotehnice” și piroforice, după cum urmează:
    - a. materiale „pirotehnice” sau piroforice cu formulă specială pentru sporirea sau controlul producției de energie radiată în oricare parte a spectrului infraroșu;
    - b. amestecuri de magneziu, politetrafluoretilenă (PTFE) și un copolimer de hexafluoropropilen-difluorură de viniliden (de exemplu, MTV);
  12. amestecuri de combustibili, amestecuri „pirotehnice” sau „materiale energetice”, nespecificate în altă parte la ML8, având toate caracteristicile următoare:
    - a. conțin în proporție de peste 0,5 % particule din oricare dintre următoarele:
      1. aluminiu;
      2. beriliu;
      3. bor;
      4. zirconiu;
      5. magneziu sau
      6. titan;
    - b. particule specificate la ML8.c.12.a cu o dimensiune mai mică de 200 nm în orice direcție; și
    - c. particule specificate la ML8.c.12.a cu un conținut de metal de 60 % sau mai mare;

Notă ML8.c.12 include termiturile.
- d. Oxidanți, după cum urmează, și ,amestecurile' acestora:
1. AND (amoniu dinitramidă sau SR 12) (CAS 140456-78-6);
  2. AP (perclorat de amoniu) (CAS 7790-98-9);
  3. compuși pe bază de fluor și oricare dintre următoarele:
    - a. alți halogeni;
    - b. oxigen sau
    - c. azot;

Nota 1 ML8.d.3 nu se aplică trifluorurii de clor (CAS 7790-91-2).

Nota 2 ML8.d.3 nu se aplică trifluorurii de azot (CAS 7783-54-2) în stare gazoasă.
  4. DNAD (1,3-dinitro-1,3-diazetidină) (CAS 78246-06-7);
  5. HAN (hidroxilamoniu nitrat) (CAS 13465-08-2);
  6. HAP (hidroxilamoniu perclorat) (CAS 15588-62-2);
  7. HNF (hidraziniu nitroformat) (CAS 20773-28-8);
  8. hidrazină nitrat (CAS 37836-27-4);
  9. hidrazină perclorat (CAS 27978-54-7);
  10. oxidanți lichizi compuși din sau conținând acid azotic roșu fumans inhibat (IRFNA) (CAS 8007-58-7);
- Notă ML8.d.10 nu se aplică acidului azotic fumans neinhibat.*
- e. Adezivi, plastifianți, monomeri și polimeri, după cum urmează:
1. AMMO (azidometilmetiloxetan și polimerii acestuia) (CAS 90683-29-7) (a se vedea, de asemenea, ML8.g.1 pentru „precursorii” acestuia);
  2. BAMO (3,3-bis (azidometil) oxetan și polimerii acestuia) (CAS 17607-20-4) (a se vedea, de asemenea, ML8.g.1 pentru „precursorii” acestuia);
  3. BDNPA (bis (2,2-dinitropropil) acetal) (CAS 5108-69-0);

4. BDNPF (bis (2,2-dinitropropil) formal) (CAS 5917-61-3);
  5. BTTN (butantrioltrinitrat) (CAS 6659-60-5) (a se vedea, de asemenea, ML8.g.8 pentru „precursorii” acestuia);
  6. monomeri energetici, plastifianți sau polimeri, special concepuți pentru utilizări militare și care conțin oricare dintre următoarele:
    - a. grupuri nitro;
    - b. grupuri azido;
    - c. grupuri nitrat;
    - d. grupuri nitraza; sau
    - e. grupuri difluoroamino;
  7. FAMA (3-difluoroaminometil-3-azidometil oxetan) și polimerii acestuia;
  8. FEFO (bis-(2-fluoro-2,2-dinitroetil) formal) (CAS 17003-79-1);
  9. FPF-1 (poli-2,2,3,3,4,4-hexafluoropentan-1,5-diol formal) (CAS 376-90-9);
  10. FPF-3 (poli-2,2,4,4,5,5,6,6-heptafluoro-2-tri-fluorometil-3-oxaheptan-1,7-diol formal);
  11. GAP (glicidilazidă polimer) (CAS 143178-24-9) și derivații acestuia;
  12. HTPB (polibutadienă cu grupe terminale hidroxil) cu o grupă funcțională hidroxil egală sau mai mare de 2,2 și mai mică sau egală cu 2,4, o valoare hidroxil mai mică de 0,77 meq/g și o vâscozitate la 30°C mai mică de 47 poise (CAS 69102-90-5);
  13. poli(epiclorhidrină), cu funcțiuni alcool și masă moleculară sub 10.000, după cum urmează:
    - a. poli(epiclorhidrindiol);
    - b. poli(epiclorhidrintriol);
  14. NENAs (compuși ai nitratetilnitraminei) (CAS 17096-47-8, 85068-73-1, 82486-83-7, 82486-82-6 și 85954-06-9);
  15. PGN (poli-GLYN, poliglicidilnitrat sau poli(nitratometil oxiran)) (CAS 27814-48-8);
  16. poli-NIMMO (poli (nitratometilmetiloxetan), poli-NMMO sau poli (3-nitratometil-3-metiloxetan)) (CAS 84051-81-0);
  17. polinitroortocarbonați;
  18. TVOPA (1,2,3-tri-[1,2-bis (difluoroamino) etoxi]propan sau tri-vinoksi-propan aduct) (CAS 53159-39-0);
  19. 4,5 diazidometil-2-metil-1,2,3-triazol (iso- DAMTR);
  20. PNO (poli(3-nitrato oxetan));
  21. TMETN (trimetiloletan trinitrat) (CAS 3032-55-1);
- f. „Aditivi”, după cum urmează:
1. salicilat bazic de cupru (CAS 62320-94-9);
  2. BHEGA (bis-(2-hidroxietil) glicolamidă) (CAS 17409-41-5);
  3. BNO (butadiennitril oxid);
  4. derivați ai ferocenului, după cum urmează:
    - a. butacen (CAS 125856-62-4);
    - b. catocen (2,2-bis-etilferocenil propan) (CAS 37206-42-1);
    - c. acizi carboxilici ai ferocenului și esteri ai acidului ferocen carboxilic;
    - d. n-butil ferocen (CAS 31904-29-7);
    - e. alți aducți ai derivaților polimerici ai ferocenului nespecificați în altă parte în ML8.f.4;
    - f. etil ferocen (CAS 1273-89-8);
    - g. propil ferocen;
    - h. pentil ferocen (CAS 1274-00-6);
    - i. dicitlopentil ferocen;
    - j. dicitlohexil ferocen;
    - k. dietil ferocen (CAS 1273-97-8);
    - l. dipropil ferocen;
    - m. dibutil ferocen (CAS 1274-08-4);
    - n. dihexil ferocen (CAS 93894-59-8);
    - o. acetil ferocen (CAS 1271-55-2)/1,1'-diacetil ferocen (CAS 1273 94-5);
  5. beta rezorcilat de plumb (CAS 20936-32-7) sau beta rezorcilat de cupru (CAS 70983-44-7);
  6. citrat de plumb (CAS 14450-60-3);
  7. chelați plumb-cupru de beta-rezorcilați sau salicilați (CAS 68411-07-4);
  8. maleat de plumb (CAS 19136-34-6);
  9. salicilat de plumb (CAS 15748-73-9);
  10. stanat de plumb (CAS 12036-31-6);
  11. MAPO (tri-1-(2-metil) aziridinil fosfin oxid) (CAS 57-39-6); BOBBA 8 (bis(2-metil aziridinil) 2-(2-hidroxiopropanoxi) propilamino fosfin oxid); și alți derivați MAPO;
  12. metil BAPO (bis(2-metil aziridinil) metilamino fosfin oxid) (CAS 85068-72-0);
  13. N-metil-p-nitroanilină (CAS 100-15-2);
  14. 3- nitrază-1,5-pentan diizocianat (CAS 7406-61-9);
  15. agenți de cuplare organo-metalici, după cum urmează:
    - a. (dialil)oxi, tri(dioctil)fosfato-titanat de neopentil (CAS 103850-22-2); cunoscut ca titan IV, 2,2[bis 2-propenolat-metil, butanolat, tris (dioctil)fosfat] (CAS 110438-25-0); sau LICA 12 (CAS 103850-22-2);
    - b. titan IV [(2-propenolat-1)metil, n-metilpropanolat] butanolat-1, tris(dioctil) pirofosfat sau KR 3538;
    - c. titan IV [(2-propenolat-1)metil, n-metilpropanolat] butanolat-1, tris(dioctil) fosfat;
  16. policiandifluoraminoetilenoxid;

17. lianți, după cum urmează:

- a. 1,1R,1S-trimesoil-tris (2-etilaziridină) (HX-868, BITA) (CAS 7722-73-8);
- b. amide de aziridină polifuncționale cu bază izoftalică, trimesică, izocianurică sau trimetiladipică și conținând de asemenea o grupare 2-metil sau 2-etil aziridinică;

Notă Punctul ML.8.f.17.b include:

- a) 1,1H-isoftaloil-bis(2-metilaziridină) (HX-752) (CAS 7652-64-4);
- b) 2,4,6-tris(2-etil-1-aziridinil)-1,3,5-triazină (HX-874) (CAS 18924-91-9);
- c) 1,1'-trimetiladipoil-bis(2-etilaziridină) (HX-877) (CAS 71463-62-2).

18. propilenimină (2-metilaziridină) (CAS 75-55-8);

19. oxid de fier superfin (Fe_2O_3) (CAS 1317-60-8) cu o suprafață specifică mai mare de 250 m²/g și mărimea medie a particulelor de 3,0 nm sau mai mică;

20. TEPAN (tetraetilen pentaamin acrilonitril) (CAS 68412-45-3); poliamine cianoetilate și sărurile lor;

21. TEPANOL (tetraetilen pentaamin acrilonitril glicidol) (CAS 68412-46-4); poliamine cianoetilate cu aducți de glicidol și sărurile lor;

22. TPB (trifenil bismut) (CAS 603-33-8);

23. TEPB (tris (etoxifenil) bismut) (CAS 90591-48-3);

g. „Precursori”, după cum urmează:

N.B. În sensul ML8.g, trimerite se referă la „materialele energetice” specificate, fabricate din aceste substanțe.

1. BCMO (3,3-bis(clorometil)oxetan) (CAS 78–71-7) (a se vedea, de asemenea, ML8.e.1 și ML8.e.2);

2. sare de t-butil-dinitroazetidină (CAS 125735-38-8) (a se vedea, de asemenea, ML8.a.28);

3. derivați de hexaazaizowurtzitan, inclusiv HBIW (hexabenzilhexaazaizowurtzitan) (CAS 124782-15-6) (a se vedea, de asemenea, ML8.a.4) și TAIW (tetraacetildibenzilhexaazaizowurtzitan) (CAS 182763-60-6) (a se vedea, de asemenea, ML8.a.4);

4. neutilizat din 2013;

5. TAT (1,3,5,7 tetraacetil-1,3,5,7-tetraaza ciclo octan) (CAS 41378-98-7) (a se vedea, de asemenea, ML8.a.13);

6. 1,4,5,8-tetraazadecalin (CAS 5409-42-7) (a se vedea, de asemenea, ML8.a.27);

7. 1,3,5-triclorbenzen (CAS 108-70-3) (a se vedea, de asemenea, ML8.a.23);

8. 1,2,4-trihidroxibutan (1,2,4-butantriol) (CAS 3068-00-6) (a se vedea, de asemenea, ML8.e.5);

9. DADN (1,5-diacetil-3,7-dinitro-1, 3, 5, 7-tetraaza-ciclooctan) (a se vedea, de asemenea, ML8.a.13).

h. Pulberi și forme de ‚materiale reactive’, după cum urmează:

1. Pulberi din oricare dintre materialele următoare, cu o mărime a particulelor mai mică de 250 μm în orice direcție și nespecificate în altă parte la ML8:

- a. aluminiu;
- b. niobiu;
- c. bor;
- d. zirconiu;
- e. magneziu;
- f. titan;
- g. tantal;
- h. tungsten;
- i. molibden sau
- j. hafniu;

2. Forme, nespecificate la ML3, ML4, ML12 sau ML16, fabricate din pulberi specificate la ML8.h.1.

Note tehnice

1. ‚Materialele reactive’ sunt concepute pentru a produce o reacție exotermică numai la rate înalte de forfecare și pentru a fi utilizate drept căptușeli sau carcase în componentele de luptă.

2. Pulberile de ‚materiale reactive’ sunt produse, de exemplu, printr-un proces de măcinare în mori cu bile de înaltă energie.

3. Formele de ‚materiale reactive’ sunt produse, de exemplu, prin sinterizarea selectivă cu laser.

Nota 1 ML8 nu se aplică următoarelor substanțe în afară de cazul în care acestea intră în compoziția sau sunt amestecate cu „materialele energetice” specificate la ML8.a sau pulberile metalice specificate la ML8.c.

a. picrat de amoniu (CAS 131-74-8);

b. pulbere neagră;

c. hexanitrodifenilamină (CAS 131-73-7);

d. difluoramină (CAS 10405-27-3);

e. nitroamidon (CAS 9056-38-6);

f. azotat de potasiu (CAS 7757-79-1);

g. tetranitronaftalină;

h. trinitroanisol;

i. trinitronaftalină;

j. trinitroxilen;

k. N-pirolidonă; 1-metil-2-pirolidonă (CAS 872-50-4);

l. dioctilmaleat (CAS 142-16-5);

m. etilhexilacrilat (CAS 103-11-7);

n. trietilaluminiiu (TEA) (CAS 97-93-8), trimetilaluminiiu (TMA) (CAS 75-24-1) și alți alchili și arili piroforici metalici de litiiu, sodiu, magneziu, zinc sau bor;

o. nitroceluloză (CAS 9004-70-0);

p. nitroglicerină (sau gliceroltrinitrat, trinitroglicerină) (NG) (CAS 55-63-0);

q. 2,4,6-trinitrotoluen (TNT) (CAS 118-96-7);

r. etilendiamindinitrat (EDDN) (CAS 20829-66-7);

s. pentaeritritoltetranitrat (PETN) (CAS 78-11-5);

- t. azidă de plumb (CAS 13424-46-9), stîfnat de plumb normal (CAS 15245-44-0) și stîfnat de plumb bazic (CAS 12403-82-6) și explozivi primari sau compoziții de inițiere conținând azide sau complecși de azide;
- u. trietilenglicoldinitrat (TEGDN) (CAS 111-22-8);
- v. 2,4,6-trinitrorezorcinol (acid stîfnic) (CAS 82-71-3);
- w. dietildifenil uree (CAS 85-98-3); dimetildifenil uree (CAS 611-92-7); metiletildifenil uree [centralite];
- x. N,N-difenil uree (difenil uree nesimetrică) (CAS 603-54-3);
- y. metil-N,N-difenil uree (metil difenil uree nesimetrică) (CAS 13114-72-2);
- z. etil-N,N-difenil uree (etil difenil uree nesimetrică) (CAS 64544-71-4);
- aa. 2-nitrodifenil amină (2-NDPA) (CAS 119-75-5);
- bb. 4-nitrodifenil amină (4-NDPA) (CAS 836-30-6);
- cc. 2,2-dinitropropanol (CAS 918-52-5);
- dd. nitroguanidină (CAS 556-88-7) (a se vedea rubrica 1C011.d din Lista de produse cu dublă utilizare a UE).

Nota 2 ML8. nu se aplică percloratului de amoniu (ML8.d.2), NTO (ML8.a.18) sau catocenului (ML8.f.4.b) care întrunesc toate caracteristicile următoare:

- au formă și formulă speciale pentru dispozitivele de producere de gaze pentru utilizări civile;
- intră în compoziția sau sunt amestecate cu adezivi sau plastifianți termorigizi inactivi și au o masă mai mică de 250 g;
- conțin maximum 80% perclorat de amoniu (ML8.d.2) în masa de material activ;
- conțin mai puțin sau egal cu 4 g de NTO (ML8.a.18) și
- conțin mai puțin sau egal cu 1 g de catocen (ML8.f.4.b).

ML9 Nave de război (de suprafață sau subacvatic), echipamente navale speciale, accesorii, componente și alte nave de suprafață, după cum urmează:

N.B. Pentru echipamentul de ghidare și navigație, a se vedea ML11.

a. Nave și componente, după cum urmează:

- nave (de suprafață sau subacvatic) special concepute ori modificate pentru utilizări militare, indiferent de gradul lor actual de întreținere sau de condițiile de operare și indiferent dacă au ori nu au sisteme de lansare de arme sau blindaje, precum și corpurile de nave ori părțile de corpuri pentru astfel de nave și componente pentru acestea special concepute pentru utilizări militare;

Notă ML9.a.1 include vehiculele special concepute ori modificate pentru desfășurarea scafandrilor.

- nave de suprafață, nespecificate la ML9.a.1, având oricare dintre următoarele, fixate sau integrate în navă:

- arme automate specificate la ML1 ori arme specificate la ML2, ML4, ML12 sau ML19 ori 'monturi' sau puncte întărite pentru arme având un calibrul de 12,7 mm sau mai mare;

Notă tehnică

'Monturi' se referă la suporturi pentru arme sau la întărituri structurale în scopul instalării de arme.

- sisteme de conducere a focului specificate la ML5;

- având toate caracteristicile următoare:

- 'protecție chimică, biologică, radiologică și nucleară (CBRN)'; și
- 'sistem de prespălare sau de spălare' conceput pentru scopuri de decontaminare; sau

Note tehnice

1. 'Protecție CBRN' este un spațiu interior autonom cu caracteristici ca suprapresiune, izolarea sistemului de ventilație, deschideri limitate pentru ventilație prin filtre CBRN și puncte limitate de acces pentru personal care sunt prevăzute cu sisteme de blocare a fluxului de aer.

2. 'Sistem de prespălare sau spălare' este un sistem de stropire cu apă de mare capabil să ude în mod simultan suprastructura exterioară și puntea de comandă a unei nave.

- sisteme active de contramăsuri specificate la ML4.b, ML5.c sau ML11.a și care au oricare dintre următoarele:

- 'protecție CBRN';
- corpul și suprastructura special concepute pentru a reduce amprenta radar;
- dispozitive de reducere a semnăturii termice (de exemplu, sistem de răcire a gazelor evacuate), cu excepția celor special concepute pentru a crește randamentul instalațiilor energetice sau pentru a reduce efectele asupra mediului; sau
- sistem de diminuare a inductanței magnetice conceput pentru a reduce semnătura magnetică a întregii nave;

- Motoare și sisteme de propulsie, după cum urmează, special concepute pentru utilizări militare și componente pentru acestea special concepute pentru utilizări militare:

- motoare diesel special concepute pentru submarine;
- motoare electrice special concepute pentru submarine, având toate caracteristicile următoare:
  - putere mai mare de 0,75 MW (1 000 CP);
  - schimbare rapidă a sensului de rotație;
  - răcire cu lichid; și
  - total etanșe;
- motoare diesel, având toate caracteristicile următoare:

- putere de 37,3 kW (50 CP) sau mai mare; și
- conținut 'nemagnetic' mai mare de 75 % din masa totală;

Notă tehnică

În sensul ML9.b.3, termenul 'nemagnetic' înseamnă că permeabilitatea relativă este mai mică de 2.

- sisteme de 'propulsie independentă de aer' (AIP), special concepute pentru submarine;

Notă tehnică

'Propulsia independentă de aer' (AIP) permite unui submarin scufundat să își folosească sistemul de propulsie, fără a avea acces la oxigenul atmosferic, o perioadă mai lungă decât ar fi permis bateriile. În sensul ML9.b.4, AIP nu include energia nucleară.

- c. Dispozitive de detecție subacvatică special concepute pentru utilizări militare, sistemele de comandă ale acestora și componente pentru acestea special concepute pentru utilizări militare;
- d. Plase antisubmarin și antitorpilă, special concepute pentru utilizări militare;
- e. Neutilizat din 2003;
- f. Elemente de trecere prin corpul navei și conectoare special concepute pentru utilizări militare, care permit legătura cu echipamentele din exteriorul navei și componente pentru acestea special concepute pentru utilizări militare;

Notă ML9.f include conectoare pentru nave care sunt de tip mono sau multiconductor, coaxial sau cu ghid de undă și mijloace de trecere prin corpul navei, ambele având capacitatea de a nu fi afectate de infiltrațiile din exterior și de a-și păstra caracteristicile la adâncimi marine de peste 100 m; precum și conectoare cu fibre optice și mijloace optice de trecere prin corpul navei a dispozitivelor optice special concepute pentru transmiterea fasciculului „laser”, indiferent de adâncime. ML9.f nu se aplică mijloacelor obișnuite de trecere prin corpul navei de tipul arborelui de propulsie și al țijeii de control hidrodinamic.

- g. Rulmenți silențioși având oricare dintre următoarele caracteristici, componente pentru aceștia și echipamente care conțin astfel de rulmenți, special concepute pentru utilizări militare:

1. suspensie cu gaz sau magnetică;
2. sisteme de control al semnăturii active; sau
3. sisteme de control al suprimării vibrației;

- h. Echipamente de generare a puterii nucleare sau echipamente de propulsie, special concepute pentru navele menționate la ML9.a și componente ale acestora special concepute sau ‚modificate’ pentru utilizări militare.

Notă tehnică

În sensul ML9.h, termenul ‚modificat’ semnifică orice modificări structurale, electrice, mecanice sau de altă natură care furnizează unui produs nemilitar capabilități echivalente cu cele ale unui produs special conceput pentru utilizări militare.

Notă ML9.h include „reactoare nucleare”.

ML10 „Aeronave”, „vehicule mai ușoare decât aerul”, „vehicule aeriene fără pilot” („UAV”), motoare de aviație și echipamente pentru „aeronave”, echipamente și componente aferente, după cum urmează, special concepute sau modificate pentru utilizări militare

N.B. Pentru echipamentul de ghidare și navigație, a se vedea ML11.

- a. „Aeronave” și „vehicule mai ușoare decât aerul” cu pilot, precum și componente special concepute pentru acestea;
- b. Neutilizat din 2011;
- c. „Aeronave” și „vehicule mai ușoare decât aerul” fără pilot, precum și echipamente aferente, după cum urmează, și componente special concepute pentru acestea:
  1. „UAV”, vehicule aeriene comandate de la distanță (RPVs), vehicule autonome programabile și „vehicule mai ușoare decât aerul” fără pilot;
  2. lansatoare, echipamente de recuperare și echipamente de sprijin la sol;
  3. echipamente concepute pentru aplicații de comandă sau control;
- d. Motoare de aviație cu propulsie și componente special concepute pentru acestea;
- e. Echipamente de realimentare în zbor cu combustibil, special concepute sau modificate pentru oricare dintre următoarele, precum și componente special concepute pentru acestea:
  1. „aeronave” specificate la ML10.a; sau
  2. „aeronave” fără pilot specificate la ML10.c;
- f. Echipamente de sol special concepute pentru „aeronavele” specificate la ML10.a ori pentru motoarele de aviație specificate la ML10.d;

Notă

ML10.f include echipamente de alimentare cu carburanți sub presiune și echipamente concepute pentru a facilita operațiunile în zone bine delimitate, inclusiv echipamentele aflate la bordul unei nave.

- g. Echipamente de menținere a vieții pentru echipaj, echipamente de siguranță pentru echipaj și alte dispozitive pentru evacuarea în caz de urgență, nespecificate la ML10.a, concepute pentru „aeronave” specificate la ML10.a;

Notă ML10.g nu supune controlului căștile de protecție pentru echipaj care nu încorporează sau nu au monturi sau accesorii pentru echipamentele specificate în prezenta listă.

N.B. Pentru căști de protecție, a se vedea, de asemenea, ML13.c.

- h. Parașute, parașute planoare și echipamente aferente, după cum urmează, precum și componente special concepute pentru acestea:

1. parașute nespecificate în altă parte în prezenta listă;
2. parașute planoare;
3. echipamente special concepute pentru parașutiști aflați la mare altitudine (de exemplu, costume, căști speciale, sisteme de alimentare cu oxigen, echipament de navigație);

- i. Echipamente de deschidere controlată a parașutei sau sisteme de pilotare automată, concepute pentru încărcături parașutate.

Nota 1 ML10.a nu se aplică „aeronavelor” și „vehiculelor mai ușoare decât aerul” sau variantelor acestor „aeronave”, special concepute pentru utilizări militare și care au toate caracteristicile următoare:

- a. nu sunt „aeronave” de luptă;
- b. nu sunt configurate pentru utilizări militare și nu sunt dotate cu echipamente sau accesorii special concepute ori modificate pentru utilizări militare; și
- c. sunt certificate pentru utilizări civile de către autoritățile aeronautice civile dintr-unul sau mai multe state membre ale UE sau state participante la Aranjamentul de la Wassenaar.

Nota 2 ML10.d nu se aplică următoarelor:

- a. motoarelor de aviație concepute sau modificate pentru utilizări militare care au fost certificate de către autoritățile aeronautice civile dintr-unul sau mai multe state membre ale UE sau state participante la Aranjamentul de la Wassenaar pentru utilizare la „aer nave civile” sau componentelor special concepute pentru acestea;
- b. motoarelor cu piston sau componentelor special concepute pentru acestea, cu excepția celor special concepute pentru „UAV”.

Nota 3 În sensul ML10.a și ML10.d, componentele special concepute și echipamentele aferente pentru „aer nave” nemilitare sau pentru motoare de aviație modificate pentru utilizări militare se aplică numai pentru acele componente și echipamente militare necesare modificării pentru utilizări militare.

Nota 4 În sensul ML10.a, utilizarea militară include: luptă, cercetare din aer, atac, instruire militară, sprijin logistic și transport și desantare de trupe sau echipamente militare.

Nota 5 ML10.a nu se aplică „navelor aeriene” sau „vehiculelor mai ușoare decât aerul” care îndeplinesc toate cerințele următoare:

- a. au fost fabricate prima dată înainte de anul 1946;
- b. nu încorporează produse specificate în prezenta listă, cu excepția cazului în care produsele trebuie să respecte standardele de siguranță și de navigabilitate ale autorităților aeronautice civile dintr-unul sau mai multe state membre ale UE sau state participante la Aranjamentul de la Wassenaar; și
- c. nu încorporează arme specificate în prezenta listă, cu excepția cazului în care nu sunt funcționale și nu au capacitatea de a redeveni funcționale.

Nota 6 ML10.d nu se aplică motoarelor de aviație cu propulsie care au fost fabricate prima dată înainte de anul 1946.

ML11. Echipamente electronice, „vehicule spațiale” și componente, nespecificate în altă parte în prezenta listă, după cum urmează:

- a. Echipamente electronice special concepute pentru utilizări militare, precum și componente special concepute pentru acestea;

Notă ML11.a include:

- a. echipamente electronice de contraacțiune și de contra-contraacțiune (adică echipamente concepute pentru introducerea semnalelor inutile sau semnalelor eronate în radar ori în receptoarele de radiocomunicații sau care împiedică sub orice formă recepția, funcționarea ori eficacitatea receptoarelor electronice ale adversarului, inclusiv echipamentele aferente de contraacțiune ale acestuia), inclusiv echipamente de bruij și de combatere a bruijului;
- b. tuburi cu reacordare rapidă a frecvenței (agilitate de frecvență);
- c. sisteme sau echipamente electronice concepute fie pentru supravegherea și controlul spectrului electromagnetic folosite pentru culegerea informațiilor militare sau pentru scopuri de securitate, fie pentru contracararea unor astfel de operațiuni de supraveghere și control;
- d. echipamente subacvatice de contraacțiune, inclusiv echipamente acustice și magnetice de bruij și de inducere în eroare a adversarului, echipamente concepute să introducă semnale inutile sau eronate în receptoarele sonar;
- e. echipamente pentru secretizarea prelucrării datelor, echipamente pentru secretizarea datelor și echipamente pentru secretizarea canalelor de transmisiuni și de semnalizare, utilizând procedee de cifrare;
- f. echipamente de identificare, autentificare și cifrare, precum și echipamente pentru gestionare, generare și distribuție cifru;
- g. echipamente de ghidare și navigație;
- h. echipamente digitale de radiocomunicații cu dispersie troposferică;
- i. demodulatoare digitale special concepute pentru obținerea informațiilor secrete sub formă de semnale;
- j. „sisteme automate de comandă și control”.

N.B. Pentru „software” asociat tehnologiilor radio bazate pe programe „software” (SDR) militare, a se vedea ML21.

- b. Echipamente de bruij pentru „sisteme de navigație prin satelit” și componente special concepute pentru acestea;
- c. „Vehicule spațiale” special concepute ori modificate pentru utilizări militare și componente pentru „vehicule spațiale” special concepute pentru utilizări militare.

ML12. Sisteme de arme cu energie cinetică de mare viteză și echipamente aferente, după cum urmează, precum și componente special concepute pentru acestea:

- a. Sisteme de arme cu energie cinetică special concepute pentru distrugerea unei ținte sau pentru determinarea unei ținte să-și abandoneze misiunea;
- b. Instalații de evaluare și testare și modele de testare special concepute pentru testarea dinamică a proiectilelor și a sistemelor cu energie cinetică, inclusiv ținte și aparatură de diagnosticare.

N.B. Pentru sistemele de arme care folosesc muniție subcalibru sau care folosesc numai propulsie chimică, precum și pentru muniția aferentă, a se vedea ML1-ML4.

Nota 1 ML12 include următoarele, atunci când sunt special concepute pentru sistemele de arme cu energie cinetică:

- a. sisteme de lansare-propulsie capabile să accelereze mase mai mari de 0,1 g la viteze de peste 1,6 km/s, în regim de tragere simplu sau rapid;
- b. echipamente pentru producerea puterii primare, blindajului electric, înmagazinarea energiei (de exemplu, condensatoare cu capacitate înaltă de stocare a energiei), controlul termic, condiționarea, comutarea sau manipularea combustibilului; și interfețe electrice între sursa de putere, tun și alte funcții de comandă electrică a turelei;

N.B. A se vedea, de asemenea, rubrica 3A001.e.2 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE, pentru condensatoare cu capacitate înaltă de stocare a energiei.

- c. sisteme pentru descoperirea și urmărirea țintelor, conducerea focului sau pentru evaluarea gradului de distrugere a țintei;
- d. sisteme de autodirijare, dirijare sau de propulsie deviată (acelerație laterală) pentru proiectile.

Nota 2 ML12 se aplică sistemelor de arme care utilizează oricare dintre următoarele metode de propulsie:

- a. electromagnetică;
- b. electrotermică;
- c. cu plasmă;
- d. cu gaz ușor sau
- e. chimică (în situația în care se utilizează în combinație cu oricare dintre cele de mai sus).

ML13 Echipamente, construcții, componente și accesorii blindate sau de protecție, după cum urmează:

a. Plăci de blindaj metalice sau nemetalice având oricare dintre următoarele caracteristici:

1. sunt fabricate conform unui standard ori specificații militare; sau
2. sunt adecvate pentru utilizări militare;

N.B. Pentru veste antiglonț blindate, a se vedea ML13.d.2.

b. Construcții din materiale metalice sau nemetalice sau combinații ale acestora, special concepute pentru a asigura protecția balistică a sistemelor militare, precum și componente special concepute pentru acestea;

c. Căști și componente și accesorii special concepute pentru acestea, după cum urmează:

1. căști fabricate în conformitate cu standarde sau specificații militare ori cu standarde naționale comparabile;
2. carcase, căptușeli sau bureți protectori, special concepuți pentru căștile specificate la ML13.c.1;
3. elemente suplimentare de protecție balistică, special concepute pentru căștile specificate la ML13.c.1.

N.B. Pentru alte componente sau accesorii ale căștilor militare, a se vedea rubrica relevantă din prezenta listă.

d. Veste antiglonț sau îmbrăcăminte de protecție și componente pentru acestea, după cum urmează:

1. Veste antiglonț ușoare și îmbrăcăminte de protecție confecționate în conformitate cu standarde sau specificații militare ori echivalente, precum și componente special concepute pentru acestea;

Notă În sensul ML13.d.1, standardele sau specificațiile militare includ, cel puțin, specificațiile pentru protecția contra schijelor.

2. Plăci pentru veste antiglonț grele care oferă o protecție balistică egală sau mai mare decât nivelul III (NIJ 0101.06, iulie 2008) sau „standarde echivalente”.

Nota 1 ML13.b include materiale special concepute pentru a realiza blindaje reactive la explozie sau pentru a construi adăposturi militare.

Nota 2 ML13.c nu se aplică căștilor care întrunesc toate caracteristicile următoare:

- a) au fost fabricate prima dată înainte de anul 1970; și
- b) nu sunt nici echipate cu produsele specificate în prezenta listă, nici concepute sau modificate pentru a fi compatibile cu produsele respective.

Nota 3 ML13.c și d nu se aplică vestelor de protecție, căștilor sau îmbrăcămintei de protecție, atunci când însoțesc utilizatorul în scopul protecției personale.

Nota 4 Singurele căști concepute special pentru personalul care dezamorsează bombe care sunt specificate la ML13.c sunt cele special concepute pentru utilizări militare.

N.B. 1 A se vedea, de asemenea, rubrica 1.A.005 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE.

N.B. 2 Pentru „materiale fibroase și filamentoase” utilizate la fabricarea vestelor și căștilor de protecție, a se vedea rubrica 1.C.010 din Lista de produse cu dublă utilizare a UE.

ML14 Echipamente specializate pentru instruire militară' sau pentru simularea de scenarii militare, simulatoare special concepute pentru antrenamentul utilizării armelor și armamentului specificate la ML1 sau ML2, precum și componente și accesorii special concepute pentru acestea.

Notă tehnică

Termenul ,echipament specializat pentru instruire militară' include tipurile militare de echipamente de instruire pentru atac, zbor operațional, descoperire ținte radar, generare de ținte radar, executare a tragerilor, acțiuni de luptă antisubmarin, simulatoare de zbor (inclusiv centrifuge rotative pentru antrenamentul piloților sau astronauților), simulatoare radar, de zbor instrumental, de navigație, de lansare a rachetelor, de echipamente țintă, de „aeronave” telegidate, simulatoare de armament, simulatoare de „aeronave” nepilotate, precum și unități mobile de instrucție și echipamente de instrucție pentru operații militare terestre.

Nota 1 ML14 include generatoare de imagine și sisteme interactive cu mediul pentru simulatoare atunci când sunt special concepute sau modificate pentru utilizări militare.

Nota 2 ML14 nu se aplică echipamentelor special concepute pentru antrenament în utilizarea armelor de vânatoare sau sport.

ML15 Echipamente pentru formarea de imagini sau de contraacțiune, după cum urmează, special concepute pentru utilizări militare, precum și componente și accesorii special concepute pentru acestea:

- a. Echipamente de înregistrare și prelucrare a imaginii;
- b. Camere fotografice și de filmat, echipamente fotografice și echipamente de prelucrare a filmelor;
- c. Echipamente intensificatoare de imagine;
- d. Echipamente de obținere a imaginilor în infraroșu sau spectru termic;
- e. Echipamente senzor radar de formare a imaginii;
- f. Echipamente de contraacțiune sau de contra-contraacțiune pentru echipamentele specificate la ML15.a-ML15e.

Notă ML15.f include echipamente concepute să perturbe funcționarea sau eficacitatea sistemelor militare de formare a imaginii sau să reducă la minimum asemenea efecte perturbatoare.

Notă ML15 nu se aplică „tuburilor intensificatoare de imagine din prima generație” sau echipamentelor special concepute să funcționeze cu „tuburi intensificatoare de imagine din prima generație”.

N.B. Pentru clasificarea dispozitivelor de ochire pentru arme care încorporează „tuburi intensificatoare de imagine din prima generație” a se vedea ML1, ML2 și ML5.a.

N.B. A se vedea, de asemenea, rubricile 6A002.a.2 și 6A002.b din Lista de produse cu dublă utilizare a UE.

ML16 Produse forjate, turnate și alte semifabricate, special concepute pentru produsele specificate la ML1-ML4, ML6, ML9, ML10, ML12 sau ML19.

Notă ML16 se aplică semifabricatelor atunci când sunt identificabile prin compoziția materialului, geometrie sau funcționare.

ML17 Alte echipamente, materiale și „biblioteci”, după cum urmează, precum și componente special concepute pentru acestea:

a. Aparate de imersiune și de deplasare sub apă, special concepute sau modificate pentru utilizări militare, după cum urmează:

1. aparate de reîmprospătare a aerului autonome, de imersiune, cu circuit închis sau semiînchis;
2. aparate de deplasare sub apă special concepute pentru a fi folosite împreună cu aparatele de imersiune specificate la ML17.a.1;

N.B. A se vedea, de asemenea, rubrica 8.A.002.q din Lista de produse cu dublă utilizare a UE.

b. Echipamente pentru construcții, special concepute pentru utilizări militare;

c. Accesorii, acoperiri și tratamente pentru suprimarea semnăturii (caracteristicilor specifice), special concepute pentru utilizări militare;

d. Echipamente pentru unități de geniu, special concepute pentru a fi folosite în zona operațiilor militare;

e. „Roboți”, controlere de „roboți” și „efectori-terminali” pentru „roboți”, având oricare dintre următoarele caracteristici:

1. sunt special concepuți pentru utilizări militare;
2. sunt prevăzuți cu mijloace de protecție a conductelor hidraulice împotriva perforărilor din exterior datorate schijelor (de exemplu, încorporând conducte cu autoetanșare) și concepuți pentru a folosi fluide hidraulice cu puncte de aprindere la o temperatură mai mare de 839 K (566°C); sau
3. sunt special concepuți sau calificați pentru a funcționa în condiții de mediu supus acțiunii impulsurilor electromagnetice (EMP);

Notă tehnică

Impulsul electromagnetic (EMP) nu se referă la interferența accidentală cauzată de radiația electromagnetică a echipamentelor aflate în apropiere (de exemplu, mașini, electrocasnice sau electronice) ori de fulgere.

f. „Biblioteci” special concepute sau modificate pentru utilizări militare, împreună cu sistemele, echipamentele sau componentele specificate în prezenta listă;

g. Echipamente de generare a puterii nucleare sau echipamente de propulsie, nespecificate în altă parte, special concepute pentru utilizări militare și componente ale acestora special concepute sau ‚modificate’ pentru utilizări militare;

Notă ML17.g include „reactoare nucleare”.

h. Echipamente și materiale, acoperite sau tratate pentru suprimarea semnăturii (caracteristicilor specifice), special concepute pentru utilizări militare, nespecificate în altă parte în prezenta listă;

i. Simulatoare special concepute pentru „reactoare nucleare” militare;

j. Ateliere mobile de reparații special concepute sau ‚modificate’ pentru întreținerea și repararea echipamentelor militare;

k. Generatoare de energie pentru câmpul de luptă special concepute sau ‚modificate’ pentru utilizări militare;

l. Containere intermodale sau caroserii demontabile ISO (de exemplu, caroserii mobile), special concepute sau ‚modificate’ pentru utilizări militare;

m. Feriboturi, nespecificate în altă parte în prezenta listă, poduri și pontoane special concepute pentru utilizări militare;

n. Modele de test special concepute pentru „dezvoltarea” produselor specificate la ML4, ML6, ML9 sau ML10;

o. Echipamente de protecție „laser” (de exemplu, protecția ochilor sau a senzorialor) special concepute pentru utilizări militare;

p. „Pile de combustie”, nespecificate în altă parte în prezenta listă, special concepute sau ‚modificate’ pentru utilizări militare.

Note tehnice

1. Neutilizat din 2016.

2. În sensul ML17, termenul ‚modificat’ semnifică orice modificări structurale, electrice, mecanice sau de altă natură care furnizează unui produs nemilitar capabilități echivalente cu cele ale unui produs special conceput pentru utilizări militare.

ML18 Echipamente de ‚producție’, instalații pentru testare în condiții de mediu și componente, după cum urmează:

a. Echipamente de ‚producție’ special concepute sau modificate pentru ‚producția’ produselor specificate în prezenta listă, precum și componente special concepute pentru acestea;

b. Instalații special concepute pentru testare în condiții de mediu și echipamente special concepute pentru acestea, nespecificate în altă parte, pentru omologarea, calificarea sau încercarea produselor specificate în prezenta listă.

Notă tehnică

În sensul ML18, termenul ‚producție’ include proiectarea, examinarea, producția, testarea și verificarea.

Notă ML18.a și ML18.b includ următoarele echipamente:

a. instalații de nitrare de tip continuu;

b. echipamente sau aparate de încercare utilizând forța centrifugă, având oricare dintre următoarele caracteristici:

1. sunt acționate de un motor sau de motoare având puterea nominală mai mare de 298 kW (400 CP);
2. sunt capabile de a suporta o sarcină utilă de 113 kg sau mai mare; sau
3. sunt capabile de a imprima o accelerație centrifugă de 8 g sau mai mare, la o sarcină utilă de 91 kg sau mai mare;

c. prese de deshidratare;

d. prese de extrudare cu șurub, special concepute sau modificate pentru extrudarea „explozivilor” militari;

e. mașini de tăiat pentru dimensionarea „încărcăturilor de propulsie” extrudate;

f. tamburi rotativi (cuve rotative) având un diametru de 1,85 m sau mai mare și o capacitate de peste 227 kg;

g. amestecătoare cu acțiune continuă pentru „încărcături de propulsie” solide;

h. mori folosind energia fluidelor pentru măcinarea grosieră sau fină a ingredientelor pentru „explozivi” militari;

i. echipamente pentru obținerea atât a sfericității, cât și a uniformității dimensiunilor particulelor din pulberile metalice cuprinse în ML8.c.8;

j. convertoare folosind curenți de convecție pentru transformarea materialelor cuprinse la ML8.c.3.

ML19 Sisteme de arme cu energie dirijată (DEW), echipamente aferente sau de contraacțiune și modele de testare, după cum urmează, precum și componente special concepute pentru acestea:

- a. Sisteme „laser” special concepute pentru distrugerea unei ținte sau pentru determinarea unei ținte să își abandoneze misiunea;
- b. Sisteme cu fascicul de particule capabile de distrugerea unei ținte sau de determinarea unei ținte să își abandoneze misiunea;
- c. Sisteme de radio frecvență (RF) de înaltă putere capabile de distrugerea unei ținte sau de determinarea unei ținte să își abandoneze misiunea;
- d. Echipamente special concepute pentru detectarea, identificarea sau apărarea contra sistemelor specificate la ML19.a — ML19.c;
- e. Modele pentru teste fizice pentru sistemele, echipamentele și componentele specificate la ML19;
- f. Sisteme „laser” special concepute pentru a provoca orbirea permanentă asupra privirii neprotejate, adică asupra ochilor descoperiți sau asupra celor care au dispozitive pentru corecția vederii.

Nota 1 Sistemele DEW specificate la ML19 includ sistemele a căror performanță derivă din utilizarea controlată a:

- a. „laserelor” de putere suficientă pentru a realiza distrugerii similare celor realizate de muniția convențională;
- b. acceleratoarelor de particule care proiectează un fascicul de particule încărcate sau neutre cu putere de distrugere;
- c. emițătoarelor de fascicule de radiofrecvență în impulsuri de putere mare sau de putere medie ridicată care produc câmpuri suficient de intense pentru a scoate din uz circuitele electronice ale unei ținte aflate la distanță.

Nota 2 ML19 include următoarele echipamente, atunci când sunt special concepute pentru sisteme DEW:

- a. echipamente pentru producerea puterii primare, înmagazinarea sau comutarea energiei, condiționarea puterii ori manipularea combustibilului;
- b. sisteme pentru descoperirea sau urmărirea țintei;
- c. sisteme capabile să evalueze avarierea unei ținte, distrugerea acesteia sau abandonarea misiunii de către țintă;
- d. echipamente de dirijare, propagare sau focalizare a fasciculului;
- e. echipamente cu posibilitatea de baleiere rapidă a fasciculului pentru operațiunile rapide asupra țintelor multiple;
- f. sisteme optice adaptive și dispozitive de conjugare a fazei;
- g. injectoare de curent pentru fascicule cu ioni negativi de hidrogen;
- h. componente de acceleratoare „calificate pentru utilizări spațiale”;
- i. echipamente pentru emiterea sub formă de con a fasciculelor de ioni negativi;
- j. echipamente pentru controlul și orientarea unui fascicul de ioni de înaltă energie;
- k. folii „calificate pentru utilizări spațiale” destinate neutralizării fasciculelor de izotopi negativi de hidrogen.

ML20 Echipamente criogenice și „supraconductoare”, după cum urmează, precum și componente și accesorii special concepute pentru acestea:

- a. Echipamente special concepute sau configurate pentru a fi instalate pe un vehicul pentru misiuni militare terestre, navale, aeriene sau spațiale, capabile să funcționeze din mișcare și să producă ori să mențină temperaturi sub 103 K (– 170°C);
Nota ML20.a include sisteme mobile care încorporează sau folosesc accesorii sau componente fabricate din materiale nemetalice sau electroizolante, cum ar fi materialele plastice sau materialele impregnate cu rășini epoxidice.

- b. Echipamente electrice „supraconductoare” (mașini rotative sau transformatoare), special concepute sau configurate pentru a fi instalate pe un vehicul pentru misiuni militare terestre, navale, aeriene sau spațiale și capabile să funcționeze din mișcare.

Nota ML20.b nu se aplică generatoarelor homopolare hibride de curent continuu care au armături metalice obișnuite cu un singur pol și care se rotesc într-un câmp magnetic produs de înfășurările supraconductoare, dacă aceste înfășurări reprezintă singura componentă supraconductoare a generatorului.

ML21 „Software”, după cum urmează:

- a) „Software” special conceput sau modificat pentru oricare din următoarele:
  1. „dezvoltarea”, „producția”, funcționarea sau întreținerea echipamentelor specificate în prezenta listă;
  2. „dezvoltarea” sau „producția” materialelor specificate în prezenta listă; sau
  3. „dezvoltarea”, „producția”, funcționarea sau întreținerea „software” specificate în prezenta listă;
- b. „Software” specific, altul decât cel specificat la ML21.a, după cum urmează:
  1. „software” special conceput pentru utilizări militare și special conceput pentru modelarea, simularea sau evaluarea sistemelor de arme militare;
  2. „software” special conceput pentru utilizări militare și special conceput pentru modelarea sau simularea scenariilor de operații militare;
  3. „software” pentru determinarea efectelor armelor convenționale, nucleare, chimice sau biologice;
  4. „software” special conceput pentru utilizări militare și special conceput pentru aplicații de comandă, comunicații, control și informații (C³I) sau de comandă, comunicații, control, computer și informații (C⁴I);
  5. „software” special conceput sau modificat pentru desfășurarea de operațiuni cibernetice ofensive cu caracter militar;

Nota 1 ML21.b.5 include produse „software” concepute pentru distrugerea, deteriorarea, degradarea sau perturbarea sistemelor sau a echipamentelor ori a produselor „software” folosite pentru sistemele și echipamentele respective (inclusiv produse „software” specificate în prezenta listă, produse „software” de recunoaștere cibernetică și produse „software” de comandă și control cibernetice).

Nota 2 ML21.b.5 nu se aplică „divulgării vulnerabilității” sau „răspunsului în caz de incident cibernetic”, care se limitează la pregătirea sau răspunsul defensiv(ă) în materie de securitate cibernetică fără caracter militar.

- c. „Software” nespecificat la ML21.a sau ML21.b, special conceput ori modificat pentru a permite echipamentelor nespecificate în prezenta listă să îndeplinească funcțiile militare ale echipamentelor specificate în prezenta listă.

N.B. A se vedea sistemele, echipamentele sau componentele specificate în prezenta listă pentru „calculatoare digitale” de uz general care au instalate produse „software” specificate la ML21.c.

ML22 „Tehnologie”, după cum urmează:

a. „Tehnologie”, alta decât cea specificată la ML22.b, care este „necesară” pentru „dezvoltarea”, „producția”, exploatarea, instalarea, întreținerea (verificarea), repararea, revizia generală sau modernizarea produselor specificate în prezenta listă;

b. „Tehnologie”, după cum urmează:

1. „tehnologie” „necesară” pentru proiectarea, asamblarea componentelor și pentru funcționarea, întreținerea și repararea instalațiilor complete de producție pentru produsele specificate în prezenta listă, inclusiv pentru componentele acestor instalații de producție care nu sunt specificate;

2. „tehnologie” „necesară” pentru „dezvoltarea” și „producția” armelor de calibru mic chiar dacă este utilizată pentru a produce reproduceri de arme de calibru mic de tip vechi;

3. neutilizat din 2013

N.B. A se vedea ML22.a pentru „tehnologie” care figura anterior la ML22.b.3.

4. neutilizat din 2013

N.B. A se vedea ML22.a pentru „tehnologie” care figura anterior la ML22.b.4.

5. „tehnologie” „necesară” exclusiv pentru încorporarea „biocatalizatorilor”, specificați la ML7.i.1, în substanțe purtătoare militare sau în materiale militare.

Nota 1 „Tehnologia” „necesară” pentru „dezvoltarea”, „producția”, exploatarea, instalarea, întreținerea (verificarea), repararea, revizia generală sau modernizarea produselor specificate în prezenta listă rămâne sub control chiar și când se aplică produselor care nu sunt specificate în prezenta listă.

Nota 2 ML22 nu se aplică:

a. „tehnologiei” care reprezintă minimumul necesar pentru instalarea, operarea, întreținerea (verificarea) sau repararea acelor produse care nu sunt supuse controlului sau ale acelora al căror export a fost autorizat prin licență;

b. „tehnologiei” care aparține „domeniului public”, pentru „cercetări științifice fundamentale” sau informațiilor minime necesare pentru solicitarea brevetelor;

c. „tehnologiei” pentru dispozitive de propulsie cu inducție magnetică în sistem continuu pentru transporturi civile.

DEFINIȚIILE TERMENILOR UTILIZAȚI ÎN PREZENTA LISTĂ

În continuare sunt enumerate definițiile termenilor utilizați în prezenta listă, în ordinea alfabetică din limba română.

Nota 1 Definițiile se aplică peste tot în cuprinsul listei. Trimiterile au un rol pur consultativ și nu au niciun efect asupra aplicării universale a termenilor definiți în cuprinsul listei.

Nota 2 Termenii și expresiile din lista de definiții preiau accepțiunea definită numai în cazurile în care sunt plasate între ghilimele duble („”). Definițiile termenilor între ghilimele simple (,) sunt date într-o notă tehnică cu privire la articolul respectiv. În toate celelalte cazuri, termenii și expresiile sunt folosite în sensul definițiilor general acceptate (de dicționar).

ML8**„Aditivi”**

Substanțe utilizate în prepararea explozivilor în scopul îmbunătățirii proprietăților lor.

ML8, 10, 14**„Aeronavă”**

Vehicul aerian cu aripi fixe, cu aripi cu geometrie variabilă, cu aripi rotative (elicopter), cu rotor pivotant sau cu aripi pivotante.

ML4, 10**„Aeronavă civilă”**

Acea „aeronavă” care, potrivit destinației sale, este înregistrată în listele cu certificatele de navigabilitate aeriană, publicate de autoritățile aeronautice civile dintr-unul sau mai multe state membre ale UE sau state participante la Aranjamentul de la Wassenaar, și este utilizată în zboruri pe rute interne sau internaționale comerciale ori este destinată unei utilizări civile legale, particulare sau de afaceri.

ML7**„Agenți biologici”**

Agenti patogeni sau toxine, selectate sau modificate (cum ar fi alterarea purității, stabilității la depozitare, virulenței, caracteristicilor de diseminare sau rezistenței la radiații ultraviolete) în vederea producerii de vătămări asupra oamenilor sau animalelor, de degradări ale echipamentelor ori de distrugerii ale culturilor sau mediului.

ML7**„Agenți pentru combaterea dezordinii publice”**

Substanțe care, în anumite condiții de utilizare în scopul combaterii dezordinii publice, produc rapid asupra oamenilor efecte fizice iritante sau incapacitante care dispar la scurt timp după terminarea expunerii. (Substanțele lacrimogene sunt o subclasă a „agenților pentru combaterea dezordinii publice”).

ML17**„Bibliotecă” (bază de date conținând parametri tehnici)**

O colecție de informații tehnice, a cărei consultare permite îmbunătățirea performanțelor sistemelor, echipamentelor sau componentelor relevante.

ML7, 22**„Biocatalizatori”**

„Enzime” pentru reacții chimice sau biochimice specifice sau alți compuși biologici care se leagă de agenții chimici de război și accelerează viteza de degradare a acestora.

Notă tehnică

„Enzime” înseamnă „biocatalizatori” pentru reacții chimice specifice sau biochimice specifice.

ML7**„Biopolimeri”**

Macromolecule biologice, după cum urmează:

- a. enzime pentru reacții chimice sau biochimice specifice;
- b. „anticorpi antiidiotipici”, „anticorpi monoclonali” sau „anticorpi policlonali”;
- c. „receptori” special concepuți sau special prelucrați.

Note tehnice

1. „Anticorpi antiidiotipici” înseamnă anticorpi care sunt legați în punctele de legătură ale antigenei specifice a altor anticorpi.
2. „Anticorpi monoclonali” înseamnă proteine care sunt legate la o antigenă și sunt produse de o singură clonă de celule.
3. „Anticorpi policlonali” înseamnă un amestec de proteine care se leagă la o antigenă specifică și care sunt produse de mai mult de o clonă de celule.
4. „Receptori” înseamnă structuri biologice macromoleculare capabile să fixeze liganzi, a căror legătură afectează funcțiile fiziologice.

ML21**„Calculator digital”**

Un echipament care poate, sub forma uneia sau mai multor variabile discrete, să efectueze toate operațiunile următoare:

- a. acceptă date;
- b. înmagazinează date sau instrucțiuni în dispozitive de memorie fixe sau care pot fi modificate (prin rescriere);
- c. prelucrează date cu ajutorul unei secvențe modificabile de instrucțiuni memorate și
- d. asigură ieșirea datelor.

Notă tehnică

Modificările unei secvențe de instrucțiuni memorate cuprind în special înlocuirea dispozitivelor de memorie fixe, dar nu modificarea fizică a cablajului sau a interconexiunilor.

ML19**„Calificat pentru utilizare spațială”**

Conceput, fabricat sau calificat prin testare reușită pentru a opera la altitudini mai mari de 100 km deasupra suprafeței Pământului.

Notă

Stabilirea faptului că un produs specific este „calificat pentru utilizare spațială” prin testare nu înseamnă că alte produse din aceeași serie de fabricație sau același model sunt „calificate pentru utilizare spațială” dacă nu sunt testate individual.

ML22**„Cercetare științifică fundamentală”**

Activitate experimentală sau teoretică desfășurată în principal pentru obținerea de noi cunoștințe despre principiile fundamentale ale fenomenelor ori faptelor observabile și care nu este orientată în primul rând spre un scop sau obiectiv practic specific.

ML17, 21, 22**„Dezvoltare”**

Este legată de toate fazele anterioare producției de serie, cum sunt: definirea concepției, cercetarea în vederea definirii proiectului, analiza proiectului, conceptele de proiectare, execuția și testarea de prototipuri, schemele pentru producția-pilot, datele de proiectare, procesul de transformare a datelor de proiectare într-un produs, proiectul de configurare, proiectele de integrare, planurile generale.

ML22**„Din domeniul public”**

În sensul prezentei liste, înseamnă că „tehnologia” sau „software”-ul au devenit accesibile fără restricții privind difuzarea viitoare.

Notă Restricțiile de copyright nu fac ca „tehnologia” sau „software”-ul să nu fie considerate „din domeniul public”.

ML21**„Divulgarea vulnerabilității”**

Procesul de identificare, raportare sau comunicare a unei vulnerabilități unor persoane sau organizații responsabile cu desfășurarea sau coordonarea acțiunilor de remediere, sau procesul de analizare a respectivei vulnerabilități cu persoanele sau organizațiile menționate, cu scopul de a rezolva vulnerabilitatea.

ML17**„Efectori terminali”**

Clești, „unități active de prelucrare” și orice alt mijloc de prelucrare fixat pe placa de bază terminală a brațului de manipulare al unui „robot”.

Notă tehnică

„Unități active de prelucrare” sunt dispozitive destinate aplicării, la piesa ce urmează a fi prelucrată, a forței de antrenare, a energiei de prelucrare sau a senzorilor.

ML8, 18**„Explozivi”**

Substanțe sau amestecuri de substanțe lichide, solide ori gazoase care utilizate ca încărcături primare, auxiliare sau principale în componentele de luptă, la demolări sau la alte aplicații militare, sunt necesare pentru detonare.

ML8**„Încărcături de propulsie”**

Substanțe sau amestecuri care reacționează chimic pentru a produce volume mari de gaze fierbinți la viteze controlate pentru a realiza un lucru mecanic.

ML4, 8**„Încărcături pirotehnice”**

Amestecuri de combustibili și oxidanți solizi sau lichizi care, atunci când sunt aprinse, dezvoltă o reacție chimică energetică cu o viteză controlată pentru a produce timpi de întârziere specifici sau cantități determinate de căldură, zgomot, fum, radiații în spectrul vizibil sau infraroșu. Substanțele piroforice sunt o subclasă de produse pirotehnice care nu conțin oxidanți, dar care se aprind spontan în contact cu aerul.

ML9, 19**„Laser”**

Un dispozitiv care produce în timp și în spațiu lumină coerentă prin amplificare prin emisie stimulată de radiație.

ML8**„Materiale energetice”**

Substanțe sau amestecuri care reacționează chimic pentru eliberarea energiei necesare scopului urmărit. „Explozivii”, „încărcăturile pirotehnice” și „încărcăturile de propulsie” sunt subclase ale „materialelor energetice”.

ML13**„Materiale fibroase și filamentare”**

Includ:

- a. monofilamente continue;
- b. fire toarse și răsucite continue;
- c. benzi, țesături, țesături groase și diverse panglici;
- d. fibre tăiate, celofibre și materiale de protecție din fibre;
- e. cristale fibroase, cu structură mono sau policristalină, de orice lungime;
- f. poliamide aromatice neprelucrate.

ML22**„Necesar”**

Atunci când se aplică „tehnologiei”, desemnează numai acea parte a „tehnologiei” care este esențială pentru atingerea sau depășirea parametrilor, caracteristicilor sau funcțiilor legate de performanțele supuse controlului. Aceste „tehnologii” „necesare” pot fi comune pentru diferite produse.

ML17**„Pilă de combustie”**

Dispozitiv electrochimic care convertește energia chimică direct în energie electrică de curent continuu (CC) prin consum de combustibil dintr-o sursă externă.

ML8**„Precursori”**

Substanțe chimice specifice utilizate la fabricarea explozivilor.

ML21, 22**„Producție”**

Desemnează toate fazele de producție, respectiv: tehnologia de producție, fabricarea, integrarea, asamblarea (montarea), inspecția, testarea, asigurarea calității.

ML21**„Răspuns în caz de incident cibernetic”**

Procesul de schimb de informații necesare cu privire la un incident de securitate cibernetică cu persoanele sau organizațiile responsabile cu desfășurarea sau coordonarea acțiunilor de remediere pentru abordarea incidentului de securitate cibernetică.

ML17**„Reactor nuclear”**

Include componentele din interiorul vasului reactorului sau atașate direct acestuia, echipamente care controlează nivelul puterii din zona activă și componente care în mod normal conțin, vin în contact direct sau controlează agentul primar de răcire din miezul reactorului.

ML17**„Robot”**

Un mecanism de manipulare, de tipul cu traiectorie continuă sau punct cu punct, care poate utiliza senzori și care prezintă toate caracteristicile următoare:

- a. este multifuncțional;
- b. este capabil să poziționeze sau să orienteze materiale, piese, scule ori dispozitive speciale prin intermediul unor mișcări variabile în spațiu tridimensional;
- c. încorporează trei sau mai multe dispozitive de deservire cu buclă închisă sau deschisă, inclusiv motoarele pas cu pas și
- d. este dotat cu „programabilitate accesibilă utilizatorului” prin metoda de învățare/redare sau prin intermediul unui calculator electronic, care poate fi un controler logic programabil, adică fără intervenție mecanică.

„Programabilitatea accesibilă utilizatorului” se referă la posibilitatea utilizatorului de a introduce, modifica sau înlocui „programe” prin alte mijloace decât:

- a) modificarea fizică a cablajelor sau interconexiunilor sau
- b) stabilirea comenzilor de funcționare, inclusiv introducerea de parametri.

Notă Definiția de mai sus nu include următoarele dispozitive:

1. Mecanisme de manipulare cu comandă exclusiv manuală sau controlabile prin telecomandă;
2. Mecanisme de manipulare cu secvență fixă, adică dispozitive mobile automatizate ale căror mișcări sunt programate și limitate prin mijloace mecanice. Mișcările programate sunt limitate mecanic prin folosirea opritoarelor fixe cum ar fi camele sau tije. Secvența de mișcări și alegerea traiectoriilor sau unghiurilor nu sunt variabile ori modificabile prin mijloace mecanice, electronice sau electrice;
3. Mecanisme de manipulare cu secvență variabilă și cu comandă mecanică, adică dispozitive mobile automatizate, ale căror mișcări sunt programate și limitate prin mijloace mecanice. Mișcările programate sunt limitate mecanic prin folosirea opritoarelor fixe dar reglabile, cum ar fi camele sau tije. Secvența mișcărilor și alegerea traiectoriilor sau unghiurilor sunt variabile în limitele configurației programate. Variațiile sau modificările configurației programate (de exemplu, schimbarea camelor sau tijelor) pe una sau mai multe axe de mișcare sunt realizate exclusiv prin operații mecanice;
4. Mecanisme de manipulare cu secvență variabilă ce nu sunt servoasistate, adică dispozitive mobile automatizate, ale căror mișcări sunt programate și limitate prin mijloace mecanice. Programul este variabil, dar secvența este inițiată numai de semnalul binar provenind de la dispozitivele electrice binare sau de la opritoare reglabile cu limitare mecanică;
5. Cărucioare macara cu platformă, definite ca sisteme de manipulare funcționând în coordonate carteziene, construite ca parte integrantă a unui ansamblu vertical de compartimente de înmagazinare și concepute pentru accesul la conținutul acestor compartimente în vederea stocării sau preluării.

ML11**„Sistem de navigație prin satelit”**

Un sistem care constă din stații terestre, o constelație de sateliți și aparate receptoare, care permite calcularea locațiilor receptoarelor pe baza semnalelor primite de la sateliți. Acesta include sistemele globale de navigație prin satelit și sistemele regionale de navigație prin satelit.

ML11**„Sisteme automate de comandă și control”**

Sisteme electronice, prin care se introduc, se prelucrează și se transmit informații esențiale pentru exploatarea eficace a grupării, formațiunii majore, formațiunii tactice, unității, navei, subunității sau a armelor aflate sub comandă. Acestea se realizează prin utilizarea unui computer și a altor hardware specializate să sprijine funcționarea unei organizații militare de comandă și control. Principalele funcții ale unui sistem automat de comandă și control sunt: colectarea, acumularea, stocarea, prelucrarea eficientă și automată a informației; afișarea pe ecran a situației și circumstanțelor care afectează pregătirea și conducerea operațiunilor de luptă; calcule la nivel operativ și tactic pentru alocarea de resurse elementelor și grupărilor prin ordin operativ de luptă sau desfășurarea pentru luptă conform misiunii sau stadiului operațiunii; pregătirea datelor pentru aprecierea situației și luarea deciziei în orice punct pe timpul operațiunii sau luptei; simularea pe computer a operațiunilor de luptă.

ML4, 11, 21**„Software”**

O colecție de unul sau mai multe „programe” ori „microprograme” stocate pe orice suport accesibil.

Nota tehnică 1**„Program”**

O secvență de instrucțiuni pentru desfășurarea unui proces exprimată într-o formă executabilă sau convertibilă cu ajutorul unui calculator electronic.

Nota tehnică 2**„Microprogram”**

Secvență de instrucțiuni elementare, înregistrate într-o memorie specială, a căror execuție este declanșată prin introducerea instrucțiunii sale de referință într-un registru de instrucțiuni.

ML6, 13**„Standarde echivalente”**

Standarde naționale sau internaționale comparabile recunoscute de unul sau mai multe state membre ale UE sau state participante la Aranjamentul de la Wassenaar și aplicabile rubricii în cauză.

ML20**„Supraconductor”**

Se referă la materiale (adică metale, aliaje sau compuși) care-și pot pierde în totalitate rezistența electrică (adică pot căpăta o conductivitate electrică infinită și pot transporta curenți electrici foarte mari fără a produce căldură prin efectul Joule).

„Temperatură critică” (uneori indicată ca temperatură de tranziție) a unui anumit material „supraconductor” este temperatura la care materialul își pierde total rezistența la trecerea curentului electric continuu.

Notă tehnică

Starea „supraconductoare” a unui material este caracterizată individual de o „temperatură critică”, un câmp magnetic critic, care este funcție de temperatură și de densitatea critică a curentului, care este în același timp funcție de câmpul magnetic și de temperatură.

ML22**„Tehnologie”**

Informații specifice necesare pentru „dezvoltarea”, „producția” sau „utilizarea” unui produs. Informațiile iau forma de „date tehnice” sau „asistență tehnică”. „Tehnologia” specificată pentru prezenta listă este definită la ML22.

„Utilizare”

Exploatarea, instalarea (inclusiv instalarea on-site), întreținerea (verificarea), repararea, revizia generală sau modernizarea.

Note tehnice

1. „Datele tehnice” se prezintă sub forma unor planuri, diagrame, modele, formule, tabele, proiecte și specificații tehnice, manuale și instrucțiuni scrise sau înregistrate pe suporturi sau dispozitive, cum ar fi discuri, benzi, memorii numai pentru citire.

2. „Asistența tehnică” se poate prezenta sub formă de instrucțiuni, procedee practice, instruire, cunoștințe aplicate, servicii de consultanță. „Asistența tehnică” poate implica un transfer de „date tehnice”.

ML15**„Tuburi intensificatoare de imagine din prima generație”**

Tuburi cu focalizare electrostatică, utilizând la intrare și ieșire fibre optice sau plăcuțe cu suprafață din sticlă, fotocatozi multialcalini (S-20 sau S-25), fără a avea amplificare cu plăcuțe microcanal.

ML7**„Vectori de expresie”**

Purtători (de exemplu, o genă din plasmă sau un virus) utilizați pentru a introduce material genetic în celule gazdă.

ML10**„Vehicul aerian fără pilot” („UAV”)**

Orice „aeronavă” capabilă să decoleze și să efectueze un zbor controlat, precum și să navigheze fără prezență umană la bord.

ML11**„Vehicul spațial”**

Sateliți activi sau pasivi și sonde spațiale

ML10**„Vehicule mai ușoare decât aerul”**

Baloane și „dirijabile” care utilizează pentru ridicare aer cald sau gaze mai ușoare decât aerul, cum ar fi heliu sau hidrogen.

Notă tehnică**„Dirijabil”**

Vehicul aerian motorizat care utilizează, pentru a pluti, un gaz mai ușor decât aerul (de obicei heliu sau, în trecut, hidrogen).

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

